

Ім'я користувача:
Юдіта Павлович

Дата перевірки:
21.05.2023 19:11:02 CEST

Дата звіту:
22.05.2023 08:24:15 CEST

ID перевірки:
1015162456

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011755

Назва документа: **Фазекош**

Кількість сторінок: 57 Кількість слів: 17865 Кількість символів: 124542 Розмір файлу: 176.65 KB ID файлу: 1014842545

3.4% Схожість

Найбільша схожість: 0.77% з Інтернет-джерелом (<https://textbook.com.ua/literatura/1541362068>)

2.75% Джерела з Інтернету 135 ..... Сторінка 59

1.4% Джерела з Бібліотеки 70 ..... Сторінка 60

22% Цитат

Цитати 268 ..... Сторінка 61

Не знайдено жодних посилань

1.47% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

1.47% Вилучення з Інтернету 40 ..... Сторінка 62

Немає вилучених бібліотечних джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 4

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Реєстраційний № _____

Магістерська робота
ІДЮСТИЛЬ АНДРІЯ ЛЮБКИ

Студентки 2-го курсу

напряму підготовки:

035 «Філологія»

спеціалізація:

035. 03 «Українська мова та література»

Освітній рівень: магістр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 103 /23 листопада 2022 року

Науковий керівник: Чонка Тетяна Степанівна,
кандидат філологічних наук, доцент

Завідувач кафедри: Берегсасі Аніко Ференцівна,
доктор філософії (PhD), доцент

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2023 року

Протокол № _____ / 2023

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Магістерська робота
ІДЮСТИЛЬ АНДРІЯ ЛЮБКИ
Освітній рівень: магістр

Виконала: студентка 2-го курсу
спеціалізації: 035. 03 «Українська мова та література»

Науковий керівник: Чонка Тетяна Степанівна,
кандидат філологічних наук, доцент

Рецензент:

Берегове – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1	
АНДРІЙ ЛЮБКА – ПРЕДСТАВНИК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
1.1 Загальна характеристика життя і творчості Андрія Любки	6
1.2. Постать прозаїка у рецепції літературознавців та критиків	9
РОЗДІЛ 2	
ЖАНРОВО – ТЕМАТИЧНА СПЕЦИФІКА ТВОРЧОСТІ	12
2.1. Аналіз пригодницького роману «Карбід»	14
2.2. Інтерпретаційне дослідження збірки оповідань «Кімната для печалі»	22
2.3. «Твій погляд Чіо-Чіо Сан» як зразок кримінального роману А.Любки	27
2.4. Аналіз роману «МУР»	33
РОЗДІЛ 3	
МОВА ТВОРІВ АВТОРА	41
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	54

ВСТУП

Сучасна українська література від самого початку свого існування і до сьогодні проходить певні етапи розвитку. Ще в період закінчення відлиги і відходу від пильної цензури вона набрала нового темпу, внаслідок чого з'являються нові теми, жанри, ідеї, що і надає новій літературі особливості.

Завдяки лібералізації критики, цензури, письменники мали більше прав до вільного вибору тем у своїй творчості. Такі креативні прозаїки та поети, як: О.Забужко, Л.Подерев'янський, представники угруповання Бу-Ба-Бу (Ю.Андрухович В.Неборак та О.Ірванець), С.Жадан тощо, були першими, хто яскраво увійшов до лав сучасної літератури. Вони показали світові нового героя – вільнодумця, незалежного, який полюбляє алкоголь, жінок і політику.

Тематика сексу, наркотиків, нецензурної лексики, голодомору була табуована. Із приходом нового покоління – відчайдухів, людям відкрили очі і почали писати про те, що наболіло, і те, що варте уваги та обговорень. Саме ці чинники обумовлюють новаторство стилю й тематики в сучасній українській літературі.

Нині списки сучасних українських письменників збільшуються талановитими митцями, підтвердженням чому є поява чималої кількості творів. Відомими українськими письменниками сьогодні є: Ю. Андрухович, О. Забужко, Л. Дашвар, І. Роздобудько, Л.Дереш, С. Жадан, В. Шкляр, Ю. Винничук, С. Андрухович, Є. Кононенко тощо, і, звичайно, Андрій Любка, про якого детальніше у нашій літературній розвідці.

Сучасна українська література XXI століття настільки новаторська та різноманітна, що кожен читач віднайде саме «свою» книгу і «свого» письменника. Література сьогодні є відвертою, сенсаційною, а проблеми суспільства, політики, долі народу залишаються актуальними для обговорення.

Актуальність та історія дослідження. Актуальність даної роботи полягає насамперед у тому, що детального і цілісного дослідження ідіостилу Андрія Степановича Любки не було здійснено донині. Проте є окремі твори, які ставали об'єктом дослідження. Творчість молодого письменника вже стала об'єктом дослідження багатьох дослідників, критиків, науковців, серед них: І. Деяк, А. Дрозд, Ю. Завадський, Н. Коваль, Г. Насмінчук, О. Лучишина, І. Стець, І. Самохін, Г. Улюра, О. Ткаченко, Д. Харамурза, Шутяк Л., В. Агєєва, О. Гавва.

Досліджували ідіостиль та окремі твори митця Г.Насмінчук «Роман А. Любки «Твій погляд, Чіо-Чіо-Сан»: кримінальний сюжет крізь оптику сценічного дійства», «Балканський топос у творчості Андрія Любки» Т.Когут «Інтермедіальний простір роману

Андрія Любки «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан», Шокало М. «Любка. Карбід: як талановито посміятися зі святого», Тарасенко О. «Андрій Любка: «Карбід», або Бандитська корпорація, легалізована суспільством», Гудак Ж. «Система фемінітивів художнього мовлення Андрія Любки (на прикладі роману «МУР»», Кріс С. «*Andrii Liubka's Carbide: Ukrainian democratic reforms through a dark glass*» («Карбід» Андрія Любки: Українські демократичні реформи крізь темне скло»).

Наукова новизна дослідження полягає у першій спробі дослідження специфіки ідіостилю митця на основі його прозових творів.

Мета полягає у цілісному дослідженні прозової творчості сучасного письменника – Андрія Любки.

Предметом дослідження є прозовий доробок письменника, а саме: романи «Твій погляд, Чіо-Чіо-Сан», «Карбід», «МУР» та збірка оповідань «Кімната для печалі».

Об'єктом дослідження є ідіостиль Андрія Степановича Любки.

Головні завдання у ході дослідження:

- 1) дослідити основні віхи життя та творчості письменника;
- 2) простежити рецепцію постаті прозаїка у колах сучасників та його вплив на розвиток літератури;
- 3) виокремити особливості характеротворення головних героїв творів «Карбід», «МУР», «Кімната для печалі», «Твій погляд Чіо-Чіо Сан»;
- 4) висвітлити проблематику аналізованих творів митця;
- 5) дослідити специфіку мови творів.

Під час дослідження було використано такі **методи**: біографічний, пошуковий, частково компаративний, ідейно – тематичний, пообразний.

Практичне значення полягає у тому, що деякі твори, зокрема роман «Карбід», вивчається у школі на уроках літератури рідного краю, тому дослідження може бути використаним під час підготовки вчителя до уроку. Окрім цього, є допомогою під час написання курсових, бакалаврських та магістерських робіт з сучасної української літератури, зокрема й творчості Андрія Любки.

Структура даного дослідження: робота складається зі вступу, трьох розділів та їх підрозділів, висновків, списку використаної літератури та Інтернет – ресурсів.

РОЗДІЛ 1. АНДРІЙ ЛЮБКА – ПРЕДСТАВНИК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Загальна характеристика життя і творчості Андрія Любки

Андрій Степанович Любка – сучасний український, закарпатський письменник, перекладач, есеїст, любитель риболовлі, вина і палкий прихильник Балканістики. Народився 3 грудня 1987 року в Ризі. До дванадцятирічного віку (орієнтовно до 2002 року) проживав на Виноградівщині, у селі Олешник, де і пройшло дитинство та рання юність митця. Зростав малий Андрій у неповній родині: мама, дід та бабуся, адже батько, який теж навчався у Ризі, після розпаду СРСР, залишився служити в армії. Згодом його відправили до Чечні, де він і загинув.

Про спогади зі свого дитинства письменник згадує по-різному: в одному інтерв'ю він відгукується так: «...зараз я згадую як таке класне дитинство...», натомість в іншому: «...з дитинства мені запам'яталася скрута...». Ділиться теплими спогадами про любов до збирання грибів, риболовлі, яку йому прищепив хрещений батько. Любити книги та швидко читати йому допомогла бабуся, яка за професією була вчителькою. Творчі здібності виявила вчителька ще у початкових класах. За шкільною партою він записував віршики у 12-аркушевий зошит. Зі слів автора, вірші він почав писати у «зрілому віці» семикласника.

Мукачівське військове училище – місце мрії, прихистку та втечі від скрути. Два роки навчання в училищі дали не тільки загартованість, але виховали дисципліну та педантичність. Любка волів продовжувати військову освіту у Львові, але через вроджену хворобу – порок серця – він подав документи в УжНУ на українську філологію, де таки затримався надовго.

Балканістика і балканські країни – ще одне хобі пана Андрія. Зацікавлення даною сферою, за словами самого митця, прийшло давно. У своїх книгах він часто порушує тему Балканів.

Пильнування за суспільно-політичним життям є невід'ємною складовою життя пана Андрія. Він був одним із організаторів руху під час Помаранчевої революції і безпосереднім її активістом. Також цікавився суспільно-політичним становищем у Білорусії 2006 року, де був активістом і працював радником із міжнародних питань кандидата у президенти Олександра Мілінкевича. За це хлопця було арештовано на 15 днів, а згодом вислано із країни. Як у студентські роки, так і в зрілому віці він широко цікавиться політичним життям, подіями, що є в Україні, і пише короткі відгуки на це у своїх сторінках Інстаграму та Фейсбуку.

Увійшов до сучасної української літератури Андрій Степанович Любка завдяки своїй поезії. Уперше запросили митця на фестиваль Meridian Czernowitz (Meridian Czernowitz – проєкт чернівецької обласної громадської організації «Культурний Капітал», що займається літературним менеджментом і має на меті повернення Чернівців на культурну мапу Європи), де світ побачив його перші дві збірки віршів. Саме з цього часу він став частим гостем тут. Meridian Czernowitz – проєкт, що почав допомагати у розвиткові та друковані книжки молодого письменника як на Україні, так і закордоном.

Вірші письменника – фривольні та провокативні. Вони стали для нього не тільки способом становлення як письменника, а терапією, способом допомоги самому собі, бо, як зізнається сам письменник, вірші він почав писати задля полегшення і полишення усього негативного на папері.

Сьогодні Любка пише виключно прозу, але не приховує, що має бажання написати збірку цілісних вистояних віршів. У поетичному доробку митця є три збірки: «Вісім місяців шизофренії» (2007), «Тероризм. Навчальний посібник» (2008) та «Сорок баксів плюс чайові» (2012).

Оксана Луцишина – українська письменниця, перекладачка, у відгуковій на збірку «Тероризм» пише, що збірка повна афористичних та метафоричних висловів, до прикладу, «Жити – це втомлювати себе щодня, щоби заснути...» [19, с.58]. Також зауважує літературознавиця, що тексти поезій із збірки «Вісім місяців шизофренії» повторюються і тут. Характеризуючи вірш «Істина», пані Оксана наголошує, що попри увесь ліризм, котрим просякнута поезія, тут переважає поезія дієслів: писати, кусати, бити, чистити зуби тощо. Літературознавиця каже, що назва збірки засвідчує якийсь «розрив» і пошук чогось нового – іншого. Безумовно, говорить про зміни Андрія Любки: «Любка змінюється – змінюється постійно, пластично, фесрично, крок за кроком, послідовно, якщо таке поняття як «зміна» вписується у рамки поняття «послідовність» [19, с.58].

У науково-художньому часописі «Боговиця» писали щодо поезії письменника так, що це міцний коктейль, де письменник із кожним віршем прагне до спроб самогубства. Ліричний герой має багато спільного із самим автором – любить алкоголь, цигарки... Також зазначається, що провідною темою віршів постає саме кохання [39].

Андрія Любку називають автором еротичної поезії, проте на це він відгукується так: «Насправді там немає ніякої еротики! Так, є кілька разів уживане слово «секс», є жінка, але еротики немає» [28].

Про збірку поезій «Сорок баксів плюс чайові» Микола Гуцуляк пише, що це: «Просякнутий максималізмом панегірик жінкам, цигаркам та алкоголю» [6].

Про поетичний доробок письменника Юрій Завадський відгукується доволі незвично, зауваживши, що коли «ти» немає, то й вірші вдалі. Наталія Коваль відзначила про невід'ємну складову віршів – жіноче тіло, яке наповнене запахами, дотиками. Ліричний герой змінює маски, з ніжного і чуйного романтика на алкоголіка, та егоїста. Як відгукується автор в одному з інтерв'ю, він пише про те, що відчуває, те, що пережив. Поезії, просякнуті різними емоціями, і є цьому доказом [9].

Поезія допомогла авторові закріпитися в літературі й змінити свій курс із віршів на прозу. Прозовий доробок автора різноманітний: «Саудаде», «Спати з жінками», «Кілер+», «Кімната для печалі» – збірки оповідань, «У пошуках Варварів», «Твій погляд, Чіо-Чіо-Сан», «Карбід», «МУР», «Щось зі мною не так» – романи автора.

Перехід із поезії на прозу автор розпочав книгою оповідань «Кілер+». В оповіданнях йде мова про еротичні історії, фантазії та спокусу, яка не полишає митця як у житті, так і в книгах. Головний герой у кожному з оповідань постає інакшим: спокусливим, самовідданим, любителем алкоголю, романтичним. Нині автор пише виключно прозу і активно займається перекладацькою діяльністю. В інтерв'ю автор указує на те, що «Кілер» - це відголоски його військового минулого [17].

Дослідники та читачі досить часто проводили паралелі між творчістю Андрія Любки та Юрія Андруховича. Жартома казали, що Любка є позашлюбним сином Андруховича, та сам письменник ось що каже: «Вона народилася у франківській «Химері», де Юрій Андрухович вів мій творчий вечір. Хтось із глядачів, через схожість у наших з Юрком манерах і голосі, запитав: «Пане Юрію, а чи не є Андрій Любка вашим позашлюбним сином?» [2]. На мою думку, читачам та критикам була дивна компанія не такого відомого на той час поета Любки та популярного Андруховича, цим самим і було викликане їхнє припущення.

Сьогодні Андрій Любка відомий своїми книгами як в Україні, так і закордоном, адже твори та вірші письменника перекладаються різними мовами: англійською, німецькою, російською, сербською, чеською, білоруською, польською. Андрій Степанович багато часу приділяє перекладацькій діяльності і в його доробку чимала кількість перекладів, так він перекладав такі твори Дубравки Угречиш «Музей безумовної капітуляції», Богдана Задури «Акварелі», «Найгірше позаду», «Нічне життя», Іво Андрич «Проклятий двір», Марко Погачар «Людина вечеряє в капцях свого батька» та інші. Письменник ділиться досвідом, який отримує від перекладацької діяльності: «Більше уваги до слова. Коли перекладаєш, мусиш відтворити закладене значення й авторську стилістику. Навчився більше працювати зі своїми текстами. Вибирати лексичний реєстр,

користуватися словниками. Після написання відкладаю роботу на кілька місяців. Тоді чітко бачиш хиби» [42].

1.2. Постать прозаїка у рецензії літературознавців та критиків

Андрій Любка закріпився в українській літературі як молодий і талановитий закарпатський письменник. Варто згадати, що мрія стати письменником переслідувала митця ще в дитинстві. В одному з інтерв'ю він зізнається, що ця сфера є природною для нього. Автор також наголошує, що не очікував того, що з письменства можна жити, а не тільки мати статус. Отже, ми можемо зробити висновок, що такий поклик до літератури є внутрішнім. Безперечно, що бажання творити для митця є поривом, який вплинув як на нього, так і на індивідуальний стиль [10].

Відгуки критиків та літературознавців, як правило, є різнобічними. Негативна оцінка не могла оминати письменника, а особливо, коли він є патріотом держави, цікавиться та переймається її долею, слідкує за політичною ситуацією. Автор зізнається, що ще з дитинства, читаючи про винищення січовиків, він досить болісно сприймав цю історію. Нині автор не тільки активно дає інтерв'ю стосовно становища в країні, але й пише колонки у мережі Фейсбук. Так, автор каже, що росія для нашої держави є «постійним екзистенційним ворогом» [10]. Час від часу політичні суперечки стають вагомим складовою і творів автора.

Павло Босий наголошує на легкому читанні текстів, проте: «Мало кому вони здадуться нудними, ще менше буде тих, хто не погодиться, що досягнуто такої стравности простими напівфабрикатними приправами: кубиків «maggi» у цьому борщі більше, ніж буряка із картоплею разом узятих. Убивство, зрада, розпач – це апріорі драматично і не треба вишукувати бозна-чого». Також критик зазначив, що автор балансує десь між початківством і серйозним письмом. Відгукуючись на збірку «Кілер+» зауважив, що дана збірка написана не для суперінтелектуала, а для менш вибагливого читача [3].

Сергій Федака був одним із тих, хто дав поштовх початківцю у розвиткові. Сергій Дмитрович допоміг молодому Любці видати свою першу збірку «Вісім місяців шизофренії», за яку той згодом і отримав премію «Дебют». Як згадує Андрій Степанович, він був на третьому курсі філологічного факультету, а вже їздив закордон, де на публіку читав свої вірші: «Я й сам незчувся, як воно закрутилося» [10].

Ігор Самохін у рецензії на збірку «Вісім місяців шизофренії» пише: «У поезії він сміливий та незалежний, любить писати про секс, алкоголь і матюкатися – тобто нічого оригінального, на перший погляд. Втім, вчувається власний голос – не цілковито самотній, де в чому вторинний, але цікавий і непересічний» [30]. Пан Ігор сумнівно

ставився до того, що читачі полюблять Любку, але цілеспрямованість та любов до справи дали свої плоди.

Як зазначалося вище, Андрій Любка цікавиться політикою та суспільно-політичним життям і має право на слово, яке часом є гострим. Саме це здебільшого вплинуло на твори письменника, у яких він неабияк критикує політиків, їхні дії та вчинки і не боїться покарання з боку законодавства. Це свідчить про те, що літературні кола мають відчайдухів і нині, які не бояться сказати про вади країни та їхніх керівників.

Збірка оповідань «Кілер+» отримала різні погляди критиків та літературознавців. Читачі так само поділилися між собою думками. Дехто вважає твори збірки доволі слабкими, немов це написав не зрілий мужчина, а підліток і не написав, а саме «витиснув» із себе.

Галицький поет, кандидат філологічних наук Юрій Завадський теж не залишився осторонь збірки «Вісім місяців шизофренії». Він вважає, що стиль закарпатця є новаторським і неблизьким літературній традиції та наголошує на збігах між ліричним героєм та самим Любкою у їхніх вчинках: «Його оточує мозаїка образів, пошматованих і цілих, що описують середовище...» [9].

Також галицький поет зазначив, що інтимні моменти, наявні у збірці, це єдина нитка, що зв'язує ліричного героя із зовнішнім світом. Саме через це герой і є відверненим від людей та світу: «Єднаючи секс і алкоголь, персонаж шукає виходу із самого себе...» [9].

Міжнародний літературний фестиваль «Vilencia» став визначальним для Андрія Любки. Тут він разом із Юрієм Андруховичем здобули премії та змогу студіювати в Європі. Такий фінал, де двоє українців зайняли пристойні місця для Любки став неочікуваним, але журі пояснює своє рішення так: «Андрій Любка - вища ліга молодих поетів і авторів української літератури і найперспективніший європейський творець. Любка знає, що кордони між традиціями і мовами є лише підтвердженням того, що ми дихаємо тим самим повітрям, усвідомлюючи і плекаючи ідентичності різних культур...» [9]. Також члени комісії зауважують той факт, що творчість талановитого закарпатця їм імпонує, як і переклади, які закріплюють його статус не тільки в українській літературі, але і в європейській.

Випусковий редактор ВВС, а також член журі Марта Шокало у відгуці на книгу «Карбід» із усмішкою згадує, що Любка «стібеться» зі святих речей, а світ книги є суцільним гротеском. Воно дійсно так і є, адже автор постає неабияким грішником, зображуючи закарпатську контрабанду, транспортування органів, цигарок тощо. Можна сказати, що письменник не тільки грішник, але й відчайдух [38].

Сьогодні творчий доробок автора є у центрі дослідження таких вчених-літераторів: Юрія Завадського, Ігоря Котика, Наталії Коваль, Ігора Деяка, Жанни Кузнецової та багатьох інших. Саме рецензії допомагають краще висвітлити проблеми, тематику та дають рекомендації читачам, які ще не ознайомлені із творчістю Андрія Любки [43].

Літературознавець Ігор Котик вважає, що інтерес до творчості автора викликатиме поєднання декількох рис, до прикладу, любовний та релігійний дискурс: *«Жінко моя прекрасна, хліб мій насущний»* [16].

Ігор Деяк у відгуці на книгу «МУР» негативно ставиться до того, що автор неодноразово «скидує» вчинки та дії на своїх героїв: *«Хоча завжди можна «зліпити відмазку» мовляв, то ж не я, то «герой», такий уже вдався. Добре письменникам. Пишеш, що думаєш, а відповідальність несе «герой»* [7].

Отже, ми бачимо, що Андрій Любка у контексті сучасної літератури та у колах критиків і літературознавців мало обговорюваний. Стиль написання автора свосередний, тому має причини для нарікань та засуджень. Навіть якщо дослідники не вважають Любку зрілим письменником, а його тексти «вистояними», то перекладацьку діяльність визнають всі.

РОЗДІЛ 2

ЖАНРОВО – ТЕМАТИЧНА СПЕЦИФІКА ТВОРЧОСТІ

«Усе найкраще в житті траплялося зі мною випадково. Ну, може, й не все, але те, що можна назвати пригодами, – точно. Так просто цікавіше жити: коли зранку ще не знаєш, де опинишся ввечері» [22, с.20]

Книги письменника містять у собі багатогранну мультикультурну та мультинаціональну основу, яка і стала його родзинкою. Мова, традиції, герої підкреслюють красу рідного краю, який і став, як правило, тлом подій його книг. Така звична геолокація не випадковість, адже події розгортаються на трьох площинах: Виноградів-Ужгород-Балкани, це місця, де автор народився, проживав і реалізувався. Ця місцевість є уособленням минулого, нинішнього й майбутнього життя та досвіду письменника.

Книги автора є різножанровими, тут панують фактично всі теми, які висвітлюються сучасною літературою: життя, смерть, кохання, ненависть, тема еміграції, історії України, культури, політики та режиму тощо.

Андрій Любка є автором як малої прози, так й епічних творів. Вірші, а згодом оповідання, нариси, есе – це тільки початок творчого злету, які стали переходом до серйозної прозової книги, яка стала об'єктом зацікавлення літературознавців, письменників.

Есеїстика, як один із жанрів, що стали близькими для письменника, розпочалася із нарисів «Спати з жінками», а затвердила цей талант книга «Саудаде», за яку автор отримав премію імені Юрія Шевельова. Захоплення автора подорожами, Балканами, любов до рідного краю, рецепти, нові знання – це все те, що автор вміщує у свої есеї. Любка не тільки описує місця, де побував, але прищеплює любов і читачеві, описуючи різні міста, види мистецтв, закарпатських страв тощо. Такий вид письменства, як на мене, дає змогу краще зрозуміти самого автора як людину, як особистість. Зрозуміти, що йому подобається, адже письменник фокусується неодноразово на музиці – Бейло Барток, Альфред Шнітке, на письменниках – Іван Котляревський, Гомер, Вольтер тощо.

У відгуці щодо прози автора Юїї Винничук зазначає: «Історії, які розповідає Андрій Любка, мабуть, схожі на ті, які Андрій розповідає своїй любці, - аби змусити ревнути чи для того, щоби спокусити. Там присутня пристрасна еротична фантазія, яка не полишає його і в житті. Він то постає романтичним і наївним, то самовідданим і самовпевненим, то з головою пірнає у письменницькі п'ятики, а то перевтілюється на кілера і вилущує свої потаємні сни» [21].

На мою думку, раціональним буде поділити твори автора таким чином:

- Чуттєво-настрєві: «Кімната для печалі», «Саудаде», «Спати з жінками»;
- Захопливо-пригодницькі: «Карбід», «МУР», «Щось зі мною не так»;
- Кримінально-маніакальні: «Твій погляд Чіо-Чіо Сан», «Кілер+»
- Книга-подорож: «У пошуках Варварів».

Головною особливістю книг автора є легкість написання та подачі думок, іронічність, відсутність філософії та смислового навантаження. Саме така книга і стала бестселером для сучасного читача, який у нинішньому світі перебуває у цілодобових стресах та проблемах.

«Саудаде» – збірка оповідань автора, яку побачив світ у 2017 році. Варто доповнити, що збірка оповідань «Спати з жінками» є першою частиною, а «Саудаде» вже доповнює її. Назва збірки відразу відкриває настроєво-почуттєвий стан, який супроводжуватиме тексти й читача. Саудаде (порт. *Saudade*) – емоційний стан, який можна описати як складну суміш світлого суму, ностальгії за втраченим, туги за нездійсненим і відчуття тлінності щастя. Саме такими емоціями, почуттями й настроєм переповнені 63 тексти збірки. Доречним буде характеризувати «Спати з жінками» і «Саудаде» разом, адже обидві збірки містять розповідь з життя автора, він ділиться цікавими подорожами, особистим досвідом тощо [4].

Збірка оповідань «Кілер+» – це 14 історій-сповідей, які написав автор, щоби самоствердитися, бунтувати, провокувати та заінтригувати молодь, читачів і критиків. Він, захопившись книгами Чарльза Буковскі, Єжи Пільха, Мілана Кундера, які так само відкрито розповідали про своє життя, слабкі місця, подорожі, захопили автора і, зачитуючись книгами, щось на кшталт, «Жінки», «Поштамт», «Юг без признаков Севера», написав свою історію, де представив легкі тексти, без філософії, з детальними подробицями і не прогадав, бо отримав позитивні відгуки.

Книга «У пошуках варварів» є книгою мандрівок, де автор ділиться враженнями, пояснює особливості, історію, традиції Балканських країн. За жанром книга – це роман-репортаж, адже все сказане письменником є правдивими фактами, а не вигадкою. [32, с.6].

Остання книга Андрія Любки «Щось зі мною не так» вийшла друком наприкінці 2022 року. Це збірка есеїв, яка розповідає про життя людини в місті, серед балконів, і бетонних джунглів, яка тяжіє любов'ю до землі, природи, бажає усамітнення, возз'єднання з природою. Ця книга є щось за кшталт «Intermezzo» Михайла Коцюбинського. Андрій Любка вже за старою схемою згадує у своїх текстах музикантів, письменників, видатних людей, гуляє різними містами, ділиться враженнями. Назвою збірки автор, ймовірно, мав увазі життя людини, яке ховається за високими новобудовами, мокрим асфальтом, а прекрасне воно поруч. Як зазвичай, автор не оминув політики,

проблем країни, її вад. Як бачимо, нові книги пишуться, а старі проблеми залишаються, але автор своїми текстами вчить нас у потворному бачити позитивне.

У наступному розділі ми маємо на меті охопити різножанрові книги митця, написані в різні роки, а саме: збірку оповідань «Кімната для печалі», перший роман автора «Карбід», роман «Твій погляд Чіо-Чіо Сан» та останній роман автора «МУР». Таким чином ми зможемо простежити не тільки стиль, жанри, тематику, творчий розвиток письменника упродовж цих років, але спільне й відмінне між героями творів, які носять у собі багато спільного з самим автором книг.

2.1. Аналіз пригодницького роману «Карбід»

Роман «Карбід» – дебютний прозовий твір автора. Насправді, свій перший роман Любка вважав за потрібне не опубліковувати, бо той не був філігранно відточеним, а слугував для автора лише начерками, тому «Карбід» можна назвати другим романом, який побачив світ у 2015 році.

Незважаючи на мінорність, як одну із рис ідіостилю автора, нова книга написана в зовсім неприродному для письменника стилі – веселому, пригодницькому, патріотичному, авантюрному.

Роман «Карбід» за жанром є авантюрним романом, саме так визначив жанр свого роману Андрій Любка.

Перед тим, як перейти безпосередньо до аналізу роману, варто перш за все надати саме визначення терміну «авантюрний роман»: Авантюрний роман (від фр. Adventure – пригода) – великий за обсягом, переважно прозовий твір із гострим динамічним сюжетом, із пригодницькими ризиковими ситуаціями [4].

Романи такого типу були притаманними класичній літературі. Тексти такого жанру зустрічаються у творах таких письменників: Даніель Дефо «Робінзон Крузо», Мігаель де Сервантес «Дон Кіхот», Чарльз Діккенс «Олівер Твіст» та інші.

В українській літературі цей жанр закріпився ще за часів Івана Франка і саме він в одній зі своїх праць – «Влада землі в сучасному романі» говорить про такий різновид жанру як авантюрний.

Першим прикладом авантюрного роману в українській літературі є «Кімната з одним входом» (1930 р.) Григорія Лужницького, якого і прийнято вважати засновником авантюрного роману. Донині є розбіжності в думках щодо самого визначення і однозначного найменування романів авантюрного типу, тому вчені називають їх по-різному:

- власне авантюрний роман;
- пригодницький роман;

- «жильблязівський» роман [13].

Сьогодні сучасній українській літературі підвладні всі жанри, в тому числі й авантюрний. Найчастіше ми зустрічаємо визначення саме «пригодницькі романи». У пригодницькому дусі пишуть такі українські письменники-сучасники: Максим Кідрук, Василь Шкляр, Любка Дереш, Володимир Лис і, звичайно, Андрій Любка.

«Карбід» – одна із книг, яка стала до вподоби всім, навіть найвибагливішим критикам, але фідбеки (зворотний зв'язок (англ. feedback) все одно залишаються різними [4].

Президент літературної корпорації «Meridian Czentowitz», Помаранцев Святослав, каже: «Авантюрний роман Любки карколомний і кумедний, сюжет захоплює, але уважного читача може здивувати інше: за пригодами вигаданих персонажів упізнаються реальні контрабандні схеми, що діють на українських кордонах. Бандити, людські органи, наркотики – все це описано настільки детально, що будь-який слідчий чи журналіст може у кримінальних справах і статтях цитувати цей роман цілими абзацами» [33].

Варто наголосити на тому, що автор неспроста описує ці події, адже, живучи біля двох кордонів (Угорщини та Польщі), спостерігав за подібними явищами кожен день, адже чимало місцевого населення займається саме такою вигідною справою (тут це називають «заробітком»), як нелегальний імпорт контрабанди через кордон.

Окрім цього, побудова фонтану посеред центру так само є взятою з реальності: 2012 року в Ужгороді було викрито транскордонний тунель, який вів до Словаччини [11].

Українська журналістка та критик Шутняк Лілія зауважила, що саме через те, що автор є уродженцем Закарпаття, ніхто краще за нього не розповість про цей край. Окрім цього, наголосила на цікавому стилі написання роману «Карбід», тому називає його «різномірним». Вона зауважує, що періодами відчутно, ніби твір писали двоє різних людей, адже вбачає філософа та молодика, що полюбляє вживати ненормативну лексику [40].

Герої романів Андрія Любки постають перед читачами різноманітними: патріотичними, егоїстичними, педантичними, закоханими, байдужими, відчайдушними тощо. Головний герой роману «Карбід», Чвак Михайло Олексійович, на прізвище Тис, є взірцем патріотичного героя-лицаря, який усіма силами намагався досягнути поставленої мети – побудови тунелю для возз'єднання Закарпаття з Європою, але, досягнувши реалії життя, зрозумів, що знаходиться між мрією та прикрою життєвою дійсністю, що, зрештою, і призводить до трагічного фіналу.

Непоказний історик був душевною людиною з великим внутрішнім світом: *«Словом, нелегко було Тису жити серед примітивних обивателів, що завжди дбали лише*

про себе. Для нього головними цінностями були добро і щастя рідного краю, а не гроші, посади чи побутові вигоди» [25, с.8].

З перших сторінок твору перед нами постає проста людина з неспаскудженою душею, яка любить розмови і не проти поділитися своїм досвідом та думками: *«Тис міг знайти дві-три годинки, щоб піти в найближчий генделик розказати за чаркою простолюдинам про славетну історію рідної землі...» [25, с.8-9].*

На початку твору подано доволі позитивний портрет особистості, яка вже у своїх розповідях про історію рідної землі, проявляє неабияку зацікавленість та любов до неї. Не надто позитивна риса героя – любов до чарки – подарувала йому ідею, яка дала сенс існуванню, але водночас і призвела до загибелі.

Психологія головного героя розкривається саме через його монологи, розповіді, манеру поставленої мови, тому так звана психоментальність виявляється основною рисою героя.

Варто зазначити, що автор не просто зображає героя-історика та героя-патріота в одній особі. Автор ніби персоніфікує Україну в образі головного героя, де кожен хоче нажитися так, як це роблять компаньйони Тиса. Проблема наживи є актуальною не тільки серед людей, але і серед країн.

Автор дуже вдало підібрав саму професію головного персонажа – вчитель історії. Саме Тис, як і Україна, несе в собі історію, патріотизм, повагу до рідної землі та прагне розвитку – євроінтеграції. Товариші історика постають ворогами країни, які не дають їй розвиватися, вступити до ЄС, стати на крок ближче до Європи та розвитку. Так і в романі, однодумці Чвака не вважають, що той має право на розвиток, чи популярність, легше просто «вкрасти» ідею, а ще краще вбити самого винахідника і присвоїти все собі.

Отже, ми бачимо, що проблема нашого суспільства полягає в самих нас. Ми порушуємо Закони Божі, зокрема і заповіді: «Не вбий ближнього свого» або ж «Люби ближнього свого». Проблема моралі у нинішньому світі є на першому плані.

Роман «Карбід» є яскравим прикладом нашої країни, її вад, її рис і того, що втрачено, забуто. Андрій Любка показав Україну на прикладі простого історика, який здатен на більше, як і сама Україна, але навіть якщо вистачить впевненості, сили духу, то не вистачить життя, щоби втілити ідею в реальність.

Цілісний аналіз роману:

Стиль написання: неореалізм

Рік видання: 2015

Видавництво: Meridian Czernowitz

Жанр: авантюрний, пригодницький роман

Тема: показ трагедії людини, яка має шляхетну ідею, яку використовують мерзотники; показ закарпатського колориту, типових контрабандистських буднів.

Ідея: засудження меркантильного суспільства, яке охоче наживається на чужих ідеях; показ незламного героя-патріота, який хоче принести користь своїй країні: «...Я просто хочу зробити добру справу для нашого краю, для України. Допомогти людям. Я свій інтерес ставлю нижче за суспільний, державний. Мою роботу оцінять тільки наступні покоління» [25, с.7].

Головні герої: Тис (Чвак Михайло Олексійович) – вчитель історії, головний герой і автор ідеї; Марічка – дружина Тиса; Ікар – товариш Тиса, контрабандист; Ичі – гробокопач; Мірча (Геній Карпат) – контрабандист з досвідом; Золтан Барток – мер Ведмедева; Крук Уляна – патологоанатом, Шланг.

Проблематика:

Суспільно-політичні проблеми:

- контрабанда та нелегальний бізнес;
- євроінтеграція;
- патріотичність та самопожертва.

Екзистенційні проблеми:

- життя і смерті;
- сенсу людського життя
- занепад моральних цінностей;
- боротьба добра і зла.

Роман складається із шістнадцяти розділів:

- *Розділ перший*, в якому Тис з'являється, а потім зникає під землею;
- *Розділ другий*, в якому Тис поспішає до Ікара;
- *Розділ третій*, в якому сюжет би заклинив, якби не Геній Карпат;
- *Розділ четвертий*, тривожний, бо герої опиняються в тупику;
- *Розділ п'ятий*, в якому мер розливає й запитує;
- *Розділ шостий*, у яком Тис нарешті озвучує свою ідею;
- *Розділ сьомий*, в якому розпочинаються й раптово припиняються роботи;
- *Розділ восьмий*, в якому горе й нічого, крім горя;
- *Розділ дев'ятий*, в якому нарешті з'являється спокуслива жінка;
- *Розділ десятий*, весь у пошуках рішення;
- *Розділ одинадцятий*, у якому тунель відроджується!;
- *Розділ дванадцятий*, в якому зі сцени зникають зайві;

- *Розділ тринадцятий*, у якому реальність переплітається з маревом;
- *Розділ чотирнадцятий*, дія якого розгортається за тиждень до урочистого відкриття Фонтана Єдності;
- *Розділ п'ятнадцятий*, в якому герой чує те, чого краще б не чути, і з героя перетворюється на боягуза;
- *Розділ шістнадцятий*, в якому Тис врятується або ні.

Кожен із розділів роману містить історію, яка розповідає про минуле головних героїв, розкриває їхні вчинки, показує досвід, а також чому саме вони були обрані до банди. Розділ другий розповідає про Ікара, його перший бізнес, нелегальні справи і темне минуле, його принципи, пріоритети та життєве кредо: *«Не наїбу – не проживу»* [25, с.19]. Розділ третій містить історію життя Генія Карпат, про його бізнес і нелегальне транспортування людей через кордон. У четвертому розділі розповідається про нелегке дитинство Ічі, про булінг серед однолітків і його відлюдкуватість як життєву позицію. Розділ п'ятий подає біографію Золтана Бартока, його портрет замолоду: *«.. Золтан Барток був худорлявим молодиком, який робив свої перші кроки у бізнесі. Спочатку він працював вантажником на кількох точках міського ринку, але потім зрозумів, що на такій роботі заробить хіба букет недуг, тому подався у вільне плавання»* [25, с.63], а перші спроби підприємницької діяльності розпочалися ще у дитинстві, продажем туалетного паперу: *«Можу допомогти. Папірчик є, але за гривню!»* [25, с.64]. Розділ восьмий розповідає про життя головного героя – Тиса, його студентські роки, зустріч з майбутньою дружиною і про Катерину Чвак – доньку головного героя і причину її смерті. У дев'ятому розділі розповідається про незаконний бізнес місцевої патологоанатома, причини та ідеї заробітку немалих грошей у малому містечку.

Отже, ми бачимо, що члени компанії, яку зібрали, мали кримінальне минуле, дотичні до нелегального бізнесу, знали на методах та принципах експорту речей закордон, тому саме такі люди були «вигідні» для Чвака, бо в нього була ідея, а його компаньйони могли втілити її в реальність, опираючись на досвід із власного життя.

Композиція художнього твору:

- 1) **Експозиція:** *«Колись тут не залишиться нікого. А нині ще живуть кілька десятків тисяч людей, у цьому містечку під горою й над річкою. Ще живуть, але вже хочуть виїхати. Дивно, бо ж Ведмедів створений для життя...»* [25, с.7].
- 2) **Зав'язкою** у творі слугує випадок з люком: *«...він, може, й упав в нечистоти, але завдяки цьому в його голові промайнула ідея, що наповнила життя сенсом...»* [25, с.10].

- 3) Розвиток подій:** Тис йде до своїх товаришів й обговорює майбутню ідею побудови тунелю. Під час розвитку дій, автор використовує вставні епізоди, де розповідає про життя та діяльність Тисових друзів-однодумців. Читач дізнається про здатність до літакобудування Ікара: «...Ікар вирішив створити власну модель літального апарата...» [25, с.28]; про здатність до мізкуватості «Генія Карпат» - Мірчі: «...навіть у голодній пустелі, якою наприкінці вісімдесятих була Румунія, цей спритний шибайголова знайшов, де заробити...», «...на початку дев'яностих на Генія Карпат уже працювали цілі бригади робітників, носіїв... на всіх українсько-європейських кордонах за наркотиками були закріплені цигани...» [25, с.38, 41].
- 4) Кульмінацією твору** служить неочікувані висновки товаришів: «...так, я згоден, що цей Чвак становить для нас певну небезпеку... Але що нам з ним робити, що робити? - Треба його позбутися. Він – загроза, – холодно випалила Уляна Дмитрівна Крук...» [25, с.245].

У цей момент головний герой усвідомлює реальність життя: «...кругообіг покидьків у природі...». Тому не вигадує нічого кращого, як втекти від цього. Тис тікає разом зі своєю дружиною – Марічкою. У цьому епізоді автор висунув на перший план ідею Антуана Екзюпері: «Ми несемо відповідальність за тих, кого приручили», тому любовна лінія розвивається паралельно основній [25, с.253].

- 5) Розв'язка твору** – переломний момент для родини Чвака: «...було чорно, як у труні. Тис із Марічкою плавали під водою. Їхні тіла набули невагомості...Тис уперше побачив Марічку у світлі ужгородських ліхтарів. Боже, якою ж прекрасною вона тоді була». І це прозріння прийшло до героя якраз перед миттю їхньої загибелі. [25, с.286].

Як бачимо, заключна частина твору стала трагікомічною і подекуди нелогічною, адже сам роман сконцентрований на контрабандній схемі, а закінчилося все смертю закоханих. Варто згадати сімейне життя подружжя і їхнє ставлення одне до одного: «...я тебе в ліжку вже рік не бачила – ночуєш у кріслі, навіть власної жінки боїшся! Гер-рой! Тис...Хуйис!» [25, с.8]. Все сказане є очевидним: примітивне сімейне життя, то чи є логічно завершеним роман, коли на початку твору перед читачем відкривається примітивне подружжя, яке спілкується мінімально, а вкінці помирають, як герої Шекспіра?! Як на мене, то кінцівка «Карбиду» повинна закінчитися саме на центральній його темі. Автор твору переграв сюжет, на мою думку, недоречно, але так властиво масовій літературі. Зважаючи на те, що гештальт «незакритий роман» повинен би мати другу частину, де герої все ж таки виживуть і автор дасть Тисові другий шанс.

Пообразна характеристика героїв:

- 1) **Тис (Чвак Михайло Олексійович)** – місцевий історик: «...дуже любив у своїх книжках і картах копирсатися, не міг відірватися..» [25, с.7], патріот і головний герой роману: «..Сам він називав себе Тисом. А ось його учні (Тис працював шкільним учителем історії) на уроках називали його Михайлом Олексійовичем, а поза очі – Карбідом. Злі язики мололи, що у тілі вчителя відбувається занадто активний газообмін...» [25, с.7].
- 2) **Чвак Марічка** – дружина Тиса: «Марічка ж дружина Тиса, була як і годиться ведмедівці, ледачою, але до того ще й сварливою. Ледачою, бо весь час хотіла змусити свого чоловіка щось робити» [25, с.7].
- 3) **Ікар** – справжнє ім'я Степан, товариш, однокласник Тиса, місцевий ділок любитель нелегального бізнесу, контрабандист: «Ікар у Ведмедеві був особою знатною й авторитетною...», «...Бізнес Ікара розпочався з того ж дня, коли йому виповнилося вісімнадцять... спритний ділок зливав соляру, як казали у Ведмедеві «на мадярах», продавав її тамтешнім водіям, а сам на залишку повертався до Закарпаття» [25, с.18,19]. Ікар був примітивним закарпатським контрабандистом, який втілював у реальність всі ідеї перевезення контрабанди закордон – суходелом, водою і навіть саморобним літаком, через якого і наділили його прізвиськом «Ікар»: «Певна всеукраїнська газета цілу шпальту присвятила цій історії, назвавши її просто «Ікар із Ведмедева». Дошкульне прізвисько всім сподобалося, тож із того часу нашого героя так і називали» [25, с.30].
- 4) **Мірча** – «Геній Карпат»,: «...людина без почуття гумору, й до жартів абсолютно байдужа..» [25, с.40] румун за національністю, колишній контрабандист, живе біля цвинтаря: «..це був просто маломовний чолов'яга, який не любов базікати про свої справи з чужими людьми. Рудоволосий, з великою родимкою біля правого вуха, з чіткими рисами квадратного обличчя» [25, с.37]. Прізвиського «Геній Карпат» отримав через своє вміння заробити навіть у пустелі.
- 5) **Ичі (від угорської Őcsi)** – гробар і місцевий Квазімодо «...бридкий старий гробар, життя якого складається з копання могил на Партизанській і вечірньої пляшки за упокій небіжчика» [25, с.49]. Ззовні не виділявся і повністю пасував своїй професії: «Кремезний, сильний і страшний – так мав виглядати хрестоматійний гробар у кожному містечку, а у Ведмедеві він таким і був. Фізична вада – величезний горб на спині, відлякувала від нього людей і робила чоловіка об'єктом нищівних жартів...» [25, с.49].

6) **Золтан Барток** – міський голова Ведмедева: «*Опасистий Золтан Барток справді був патріотом міста, діяльним і рішучим чоловіком, який усі свої сили направляє на розвиток і процвітання довіреного йому виборцями населеного пункту...*»; «*Спочатку він працював вантажником на кількох точках міського ринку, але потім зрозумів, що на такій роботі заробить хіба пакет недуг, тому подався у вільне плавання. Почалося усе, як у незалежній Україні, з крадіжки...*»; «*...Колись стрункий і підтягнутий мер, нині мер став схожим на роздуту бочечку соління, встановлену на рахітичні ніжки. Такого пуза більше ніхто у Ведмедеві немав – зрештою, більше ніхто й мером не був*» [25, с. 63].

7) **Крук Уляна** – прізвисько «Дохторка», патологоанатом: «*...Висока й струнка, з ідеально окресленою фігурою, розкішним чорним волоссям, тонюсінкими і вигнутими бровами, великими, можливо, навіть завеликими очима, настовбурченими грудьми і довгими, худенькими, як у старшокласниці ніжками. До того ж одягалася Дохторка так, ніби ходила не брудними вулицями Ведмедева, а подіумами у світі камер: завжди лише короткі спідниці чи платтячка, чорні колготи, светрики й блузи з глибоким декольте*»; «*...чоловіка у неї не було. Майже двадцять років прожила вона у Ведмедеві, але досі була самотньою. Хоч у місті й не стихали розмови про те, що «дохторака – шльондра», проте ніхто й ніколи не спіймав її на гарячому. Більше того, ніхто не бачив її бодай під руку з якимось чоловіком. Це дратувало найбільше. Ізолювала себе від чоловіків, цілу молодість проходила сама, так ні на кого й не кинувши оком. Тепер їй було вже плюс-мінус сорок, але з нею подорослішала й ушляхетнилася її краса: Уляна стала ще привабливішою, ще вишуканішою дамою...*» «*...роками жила самотньо, ніколи й не потребувала чоловіків. Поселилася на околиці, звела будинок і поза робочим часом зачинялася там, як у монастирі*», «*...Геній Карпат подумки називав її саме так. І вважав своєю колегою, адже в них справді був суміжний бізнес, який склеює роти і вчить стерегти таємниці. Виписавши рецепт і отримавши упаковку потужних анестетиків, а інакше кажучи – наркотичних знеболювальних, вона повезла їх через кордон... саме тоді солодка дівчинка-інтернка, про яку ніхто раніше не у Ведмедіві й не чув, перетворилася на жінку з обкладинки модного журналу: її скромний гардероб змінився настільки разюче, що на дівчину почали звертати увагу в місті...*»; «*З новим рівнем зв'язків Дохторка вийшла на новий рівень контрабанди. Це були все дорожчі і все забороненіші ліки, які тепер через кордон йшли просто конвеєром*»; «*Уляна отримала нову пропозицію...угорці запропонували їй постачати кров. Людську кров.*»[25, с. 131, 132, 135, 136].

2.2. Спроба інтерпретаційного дослідження збірки оповідань «Кімната для печалі»

Збірка оповідань Андрія Любки «Кімната для печалі» вийшла друком наприкінці серпня 2016 року. Всі оповідання у ній можна розглядати як окремі тексти, а можна – як єдине ціле, адже їх поєднує концепт **«самотність»**.

Після «Карбід» письменник хотів написати неочікувану для читача книгу для створення контрасту. «Карбід» - це історія із захоплюючим і частково веселим сюжетом, а «Кімната для печалі» - це історії на кшталт віршу «Ти прокинешся зранку і скажеш...».

Кожне оповідання просякнуте меланхолійним настроєм зі шведським шармом, адже саме Швеція надихнула автора до написання збірки. Книга налічує одинадцять оповідань: «Жінка і сірники», «Tender is the day», «Коронація», «Ніч поїздом і кілька годин автобусом», «Втеча», «Запах у лабіринті», «Чайки над островом», «Кістка», «Сім демонів Магдаліни», «Королева рами», «Кімната для печалі».

Відгуки щодо збірки неоднозначні, зокрема О. Гавва наголошує на самолюбстві в бік поета: «...він занадто милується власним життям, вважаючи, ніби все, що там відбувається, має величезну цінність для читача. З цього росте помилка друга: Любка намагається роздути те, що трапляється в його оповіданнях, до чогось справді значного» [5].

Як зазначає О. Гавва, в оповіданнях бракує енергійних героїв, адже всі вони слабкі, недодумані, а конфлікт, який автор намагається створити між героями ніяк не відбудеться, через їхню примарність. Критик наголосив на відсутності життєвої сили, якою повинна бути просякнута книга, натомість є вдавання та імітація [5].

Щодо стилю автора, то тут варто відшліфувати тексти та пускати у світи вже вистояні тексти і ніколи не «палити» так звану інтригу, завуальовуючи їх у відкритих назвах творів, до прикладу, «Ніч поїздом і кілька годин автобусом» [5].

Сам автор під час презентації книги у Луцьку радить залишатися у такому меланхолійному настрої, щоби відчувати всю енергію, якою просякнута книга, тому і дає власні поради, настанови: «...треба віддатися цьому відчуттю, попечалитися трохи, бо життя – то зебра, і потім буде хороша смуга. Треба посумувати з осінню, згадати, що вже бездарно минуло літо, що змарновано купу якихось можливостей. Посумувати собі з книгою і заснути. Я б дуже хотів, щоб хтось прочитав оповідання, загорнувся у ковдру і заснув» [27].

Розпочинає збірку автора оповідання **«Жінка і сірники»**, де письменник возвеличує почуття кохання, що не дійшло до тактильностей, а залишилося платонічним.

Мусульманка Сімін та головний герой оповідання Андрій познайомилися в Україні. Віра, закони та сором'язливість не давали дівчині бути розкутою, вона навіть побоювалася чоловіків: *«Бачиш, ви, чоловіки, скрізь однакові, незалежно від культури, материка й релігії. Хочете привласнити жінку, боїтеся конкуренції і вимагаєте, щоб дружина на людях виглядала святенницею, а вдома – була розкутою...»* [23, с.15].

Проблема моральних цінностей є центральною, але тут вона вступає в конфлікт із природним сексуальним бажанням. Андрій хоче привласнити дівчину, знаючи, що вона вже має нареченого, але врешті-решт моральні якості йому цього не дозволяють. Головний герой переборює цей поклик, адже відчуває до неї не тільки сексуальний потяг, він хоче закрити її від усього світу: *«Її краса була не такою, яку хочеться взяти і посмакувати, а такою, що її хочеться обійняти і захищати від усього зла на цьому світі. Щось чисте й дитинне було в ній»* [23, с.15]. Янгольські стосунки: дотики руками, поцілунки, розмови – це те, що викликало довіру у Сімін до Андрія, яку він не хотів втратити. Звідси ще одна моральна якість, якою був наділений головний герой оповідання. Після від'їзду Сімін до Ірану Андрій потрапляє у свою «кімнату для печалі»: *«...я ще трохи тужив, але не страждав, часом згадував, але в зовсім такому меланхолійному дусі... Але спогади про Сімін часом таки поверталися – як фантомний біль, у несподіваних місцях»* [23, с.24].

Оповідання **«Tender is the day»** – друге оповідання збірки, у якому зображено актуальні проблеми сьогодення – гроші та купівля інформації. Невідомий пан Френсіс був зацікавлений історією життя мадемуазель Лорен. Для отримання інформації він *«...поклав на стійку хрустку банкноту»* [23, с.29].

В оповіданні автор використав прийом ретроспекції, де розповідається про долю Лорен. Нещасна шістнадцятирічна дівчина, закрутивши роман зі зрілим жонатим чоловіком, не очікувала того, що про це дізнається дружина. Чоловік, щоби вийти сухим із води і не мати проблем із законом, наполягав на тому, що кохає Лорен. Гроші та зв'язки дружини залагодили цю справу, тому чоловікові не загрозувало нічого. У цьому оповіданні на перший план виходить втрата моральних цінностей, зрада дружині та егоїзм, адже чоловік боявся вже за себе, а не за юну коханку. Проблема суїцидального нахилу – це те, що стало результатом стосунків дівчини із американцем. Вагітність, від якої вона не була застрахована, завершилася абортom, що дало ще більший психічний тиск на неї.

Отже, як бачимо, це оповідання містить наступні проблеми: втрата моральних цінностей, проблема кохання, зрада, егоїзм, проблема грошей та влади; етичні проблеми. Саме така проблематика творів є актуальна й нині, і порушується іншими письменниками

у їхніх творах, до прикладу, Макс Кідрук «Доки світло не згасне назавжди»; Люко Дашвар «На запах м'яса», «Молоко з кров'ю».

Наступне оповідання має назву «**Коронація**», де порушується проблема влади, що призводить до складних стосунків між братами й сином та батьком і зрештою завершується трагічно. Головний герой Стефан лежить у напівсні, його очікує коронація і оборона держави. Стефан завжди заздрив своєму братові Андрію, який був їхнім королем, але після його смерті трон перейшов до Стефана. Найжахливіший гріх лежав на синові Стефана – Юрієві, що ладен на батьковбивство заради престолу. Висвітленими проблемами в оповіданні були такі: гроші, влада, проблеми батьків і дітей, кохання, батьковбивство, моральні якості.

Оповідання «**Ніч поїздом і кілька годин автобусом**» та «**Втеча**» мають сюжет, який доповнює одне одного. У першому тексті хлопчик Андрій, який залишається у світі самий, адже мати померла, а батько знаходиться в комі після аварії, тож він потрапляє до сиротинцю, з якого прагне піти. Образи ровесників, самотність та відчай – все те, що оточувало хлопця й було першопричиною для втечі. Пані Сильвія - вчителька - жаліла хлопця і підтримувала, давала поради та настанови на майбутнє: « - *Ти вже дорослий, наступної весни тобі виповниться десять років, тож треба вчитися жити в суспільстві. Життя не даватиме тобі нагоди ховатися...*» [23, с.60]. Єдине, чим жив малий Андрійко, то це квитком, який приведе його до тата: «*Дорога не була далекою: одну ніч у поїзді і кілька годин автобусом...*» [23, с.61,62]. Проблемою та тягарем, що носив у своїй душі, хлопчик насамперед була смерть мами: «*Матері хлоп'я зовсім не пам'ятало, навіть у фотоальбомі не було спільної фотографії, бо вона померла під час пологів*» [23, с.63]. Почуття провини муляло хлопця, тому єдине, що давало йому її заглядати – прояв любові до батька. Георгій, батько хлопця, через негативний досвід із дитинства, намагався дати хлопцю все можливе, а після смерті дружини: «*...працював на двох роботах, порався по господарству, зрікся ідеї знайти собі нову жінку, щоб не травмувати Андрія*» [23, с.65].

Як бачимо, сюжет оповідання містить різноманітну проблематику, а саме: проблема батьків – дітей; моральні цінності; проблема життя та смерті; жертвування власною долею задля блага рідних; відповідальність за вчинки; стимул до життя.

В оповіданні «**Чайки над островом**» головним героєм є Віктор – письменник – мова ведеться від самого героя, який ділиться розповідями-спогадами, пов'язаними із дружиною. На мою думку, в даному оповіданні автор хоче показати контраст між творчою людиною і протилежною їй. Віктор є письменником, творчою постаттю, який намагається написати чергову збірку віршів, проте: «*...вже кілька років, як цей – поетичний – спосіб сприйняття світу покинув мене, вивітрився*» [23, с.118]. Андрій

Любка показує результат шлюбу і його наслідки. Колись Віктор мав натхнення і змогу писати поезію, але примітивність життя, яке настало з появою нетворчої дружини, змінило його: *«...Адже передусім він вважав себе поетом, саме поезія – дослівно – вивела його в люди і дала квиток у літературу. А тепер вона зникла. Не зовсім, а настільки, щоб стати невловною...але вже не міг описати, дати ради словам»* [23, с.121].

Варто зазначити, що будь-яка творча діяльність вимагає натхнення, музи, проте у Віктора дружина не поділяла захоплення свого чоловіка: *«Нарешті вони прилетіли у Стокгольм... натомість у багаж не потрапили книжки, бо, на думку його супутниці, вони займали забагато простору. Ти ж письменник, казала вона, весело сміючись, якщо тобі потрібні будуть книжки – напишеш собі»* [23, с.124].

Так звана «морока» на голову не дала творчого польоту автору, а навпаки – приглушила його, зробила приземленим. Врешті-решт розлучення стало єдиним виходом із ситуації. Життя з Марі стало для Віктора штормом, емоційно насиченим і періодами виснажливим. Головний герой ладен її терпіти, проте тільки у віршах: *«У поезії вона навіть краща, ніж у житті, усміхнувся сам до себе Віктор, бо ж у реальності її часто було важко стерпіти, вулкан емоцій швидко втомлював, натомість для вірша вона – прекрасний матеріал, чистий і необроблений, справжній»* [23, с.130]. Важка праця чоловіка не була зрозумілою Марі, тому вона завжди казала: «Напишеш ще». Автор тут порушує проблему швидкоплинності життя і наголошує на тому, що не потрібно чекати і відкладати на потім те, що можна написати тут і зараз, адже у відносинах, шлюбі потрібно ловити миті, а не проходити повз них.

Проблема швидкоплинності життя висвітлюється і в оповіданні **«Сім демонів Магдалини»**. Тут мова йде про жінку та її вірного товариша – Рільке. Автор проводить паралелі між внутрішнім станом господарки і тварини, адже вони є ідентичними. Магдалина, втомлена від життєвих подій, знайшла сенс життя, коли у неї з'явився собака: *«Було в цьому враженні щось від правди, бо якби не радісний і непосидючий Рільке, жінка навряд чи виходила б на вулицю щодня»* [23, с.146].

Письменник у цьому тексті концентрує увагу на внутрішньому світі героїні, на її психологічній пригніченості: *«Уже давно її взяла в свої обійми апатія. Не депресія, песимізм, втрата віри в себе чи майбутнє – байдужість»* [23, с.146]. Жодна порада про зміни у житті, робочому графіку не допомагало Магдалині, адже її проблема була у втраті сенсу в усьому. Рільке став для неї вірним товаришем, якому вона вірила: *«І лише Рільке, єдиній живій істоті, тепло якої любила й у відданість якої вірила, вона завдячувала зв'язок зі світом»* [23, с.146]. Перервалося життя головної героїні тоді, коли собака відійшов у вічність: *«Рільке відійшов безгучно уві сні...»* [23, с.156]. Алюзія на Рільке у

творі є образом-символом (до речі, собака помер, як і Рільке, уві сні), поезія Рільке – це особливий світ, який дав би можливість, як і будь-яка творчість, відновити героїні душевну гармонію та повернути інтерес до життя, якщо б вона цього захотіла.

Саме ім'я Магдалини видається нам алюзією на Марію Магдалину з Біблії, яку вважали грішницею, але вона щиро покалася у своїх гріхах і щиро віддала своє серце Господу, повернувши собі сенс життя.

Тому можемо зробити висновок, що людина в нашому грішному світі має можливість уникнути апатії, що часто призводить до суїциду. Віра та творчість мають неабияку життєствердну властивість, головне впустити їх у своє серце.

Отже, ми бачимо, що прихованою центральною першопричиною такого ставлення Магдалини до життя є життєвий досвід. Знецінення і занепад людських цінностей – це проблема і фактор, який руйнує не тільки людське життя, але й світ. До такої проблеми зверталися чимало письменників: Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц», Оноре де Бальзак «Гобсек», Ліна Костенко «Записки українського самашедшого», Макс Кідрук «Доки світло не згасне назавжди» та інші.

В оповіданні «**Королева рами**» автор торкається повоєнного Закарпаття, а точніше – Ужгорода. Сюжет розгортається на фоні воєнного часу, панування советів, і пов'язується із соціально-побутовими проблемами на цьому фоні. Якщо слідкувати за творами Андрія Любки, то він неодноразово висвітлює у своїх текстах Закарпаття, його красу, його історію, побут. Тепер автор умістив в одному оповіданні дві розповіді. Як відомо, життя у совковий період, у період панування НКВД, було важким, адже все трималося під контролем. Нелегка доля Сильвії та Рудольфа теж зазнала труднощів і вони повинні були тікати задля збереження свого життя та життя дитини: *«План був простий: чоловік перебирається якомога далі на Захід, облаштовується там, і тоді до нього переїздить Сильвія, вагітність якої стала на перешкоді спільній втечі»* [23, с.158]. Брат Рудольфа – Агостон – був єдиною допомогою для сім'ї, яка вкінці призвела до нищівної втрати – розстрілу Рудольфа. У творі письменник порушує такі проблеми: сімейні стосунки, любов і ненависть, ревності, братовбивство, втрата моральних цінностей, проблема влади і статусу, добро і зло.

Сюжетно-композиційний аналіз збірки «Кімната для печалі»

Стиль написання: постмодернізм

Рік видання: 2016

Видавництво: Meridian Czernowitz

Жанр: цикл оповідань

Тема: зображення концепту самотності в одинадцятьох його відтинках – текстах.

Ідея: самотність, як всевітня павутина, яка об'єднує суспільство.

Проблематика:

- Проблема моральних цінностей;
- Людина у суспільстві;
- Кохання і ненависть;
- Батьки і діти;
- Сила грошей та влади;
- Братоненависництво;
- Життя і смерть;
- Швидкоплинність життя.
- Психологічна нестабільність в сучасному світі.

2.3. «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан» як зразок кримінального роману А.Любки

*«Якщо у тебе є ворог – убий його
Не можеш убити – вибач йому,
Не можеш вибачити – забудь його,
Не можеш забути – убий його [26, с.171]*

«Твій погляд Чіо-Чіо Сан» – другий роман Андрія Любки, який був виданий 2018 року, закріпився у літературних та критичних колах сучасної прози, за що автор книги отримав премію «Краща книга 2018».

Роман одразу ж набув популярності не тільки на теренах України, але й за її межами, про що свідчать тираж книги і переклади іншими мовами.

Андрій Любка завжди був у центрі літературних кіл, тому відгуки на цей твір, звичайно, були різними: від захвату – до крихкого падіння.

Перше, що впадає у вічі, так це алюзійна назва роману. Варто наголосити на тому, що автор є поціновувачем вистав й опер, тому очевидно, що саме витвір Пуччіні найбільше приголомшив Любку, саме тому він зіставив його із образом героїні твору – Ралукою. Також автор проводить паралелі між життєвими ситуаціями Ралуки та Чіо-Чіо Сан: конфлікт з батьками, відмова від віри, дітовбивство. Автор роману, як і Марко, наче самі прирекли Ралуку на важку долю, бо перший так сюжетно задумав, а другий – наврочив на долю частими згадуваннями опери, яка мала трагічний кінець.

Через те, що роман розпочинається із зав'язки і відразу оголошується ім'я вбивці Ралуки, за жанром це антидетективний роман. Внаслідок відкритого початку автор повинен тримати емоційну напругу та зацікавити читача, тому концентрує подальшу

увагу на внутрішньому світі героя, його психології та психічній стійкості, а пуччінівська опера робить ефект так званого музичного загострення, який дуже вдало обрамлює роман.

Андрій Любка вважає, що його роман не про щось конкретне, бо тут панує палітра тем. У романі зібрані всі питання і проблеми, з якими стикається людина в сучасному світі: гострі соціальні, політичні, про несправедливість, зло, помсту, які ведуть у пастку, до якої потрапляє упродовж свого життя людина [34].

На книжковому вебпорталі «ЛітАкцент» Дар'я Харамурза вважає роман сюжетно напруженим та актуальним у нинішньому світі. Також зазначає блогерка, що «Твій погляд..» написаний без надмірного пафосу або ж зосередженості на так званих больових точках [36].

Варто погодитися із авторкою статті, адже письменник висвітлив ті проблеми, що є дотичними до нашого згубного суспільства. Та, на мою думку, цей роман не варто відносити виключно до сучасної масової літератури, адже, обрамлюючи твір алюзіями, ми розуміємо, що коло нашої обізнаності повинно бути ширшим, бо тут часто зустрічаються факти з історії, античності, географії, мистецтва, тому задля кращого сприйняття сюжету ми повинні знатися на опері Джакомо Пуччіні «Мадам Батерфляй», на таких вчених, як Овідій та Гомер, на містах Румунії тощо.

У своїй рецензії на книгу Віра Агеєва занадто скептично відгукнулася як щодо книги, так і щодо самого автора. Професорка ототожнює головного героя із самим письменником, нарікаючи на нестачу цікавих фактів, про які пише автор, і через це головний герой постає у ролі сповідальника. Із захватом авторка відгукується про описи Ужгорода, а також подорож Румунією і захоплюючі розкопки на острові, але, на думку авторки, всі ці обрамлення автор використав саме через те, аби розвіяти монотонну сповідь головного героя, який вже приївся читачам [1].

Я дозволю собі не погодитися із авторкою статті, адже любов Андрія Любки до вставних епізодів, які є зокрема розповідями про Закарпаття, національні традиції, подорожі балканськими країнами – це не бажання розбавити монотонну оповідь творів, а є вже стилем написання.

Роман «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан» містить два основні пласти – дві основні сюжетні лінії, на яких базується роман і створює суцільну оповідь. Перша основна сюжетна лінія, це типова ситуація – смертельна ДТП: *«Того грудневого вечора на Ужгород мав упасти туман, і п'яний суддя за кермом BMW X5 на слизькій дорозі мав летіти вулицею Грушевського, втикаючи в екран свого телефона, і не помітити, не зреагувати, не загальмувати, а вдарити двома тоннами чорного металу 52 тендітні кілограми моєї дружини»* [26, с.7].

Другий пласт – це життя Марка Задорожного вже після аварії дружини. Якщо до автокатастрофи головний герой жив повсякденним життям, відвідував оперу, працював і не думав ні про що інше, то тепер у нього з'являється жага до помсти.

Сам автор виокремлює три виміри у своєму романі, окрім вищезазначених, додає і не менш важливу оперу «Мадам Батерфляй». На мою думку, опера фігурує, обрамленням, або радше вставним сюжетом, аніж вагомою підтемою [34].

Автор зізнається, що не останньою фігурує й тема шизофренії у романі, тому для того, щоби якнайкраще зобразити внутрішній стан Марка Задорожного, він консультувався із психотерапевтом [34].

Тематично для прикладу можемо зіставити роман Андрія Любки і Люко Дашвар «На запах м'яса», де жага до помсти стала вже не життєвою ціллю, а цілим життям. Головна героїня роману Майя Гілка, втративши роботу, розчарувавшись в людях, їхніх вчинках, втративши зв'язок із родиною, подалася до хутора, який став місцем для загоснення ран, але не місцем, яке б відбило жагу до помсти. Те саме ми бачимо й у романі Андрія Любки, але головний герой вже не віддаляється від знайомих йому місць, які нагадують йому про смерть дружини, їхні зустрічі, а навпаки – стає ближчим до об'єкту, до жертви. Ці два романи об'єднує мотив помсти, який перетворює людину на хижака, який іде на запах м'яса.

Роман містить різні підтеми – історії із життя героїв, саме такий ретроспективний прийом допомагає нам краще зрозуміти подружжя, їхнє життя, стосунки. На початку роману вже бачимо розв'язку, нам відомо, хто і як вчинив автокатастрофу, але автор переграв сюжет і кінець роману постає неочікуваним, ніби марево чи сон, або ж, ймовірно, такої пригоди навіть не існувало. Двосвіття у романі відіграє не останню роль, адже після смерті Ралука приходиться до свого чоловіка, дає поради, навіває спогади, вселяє ще більшу жагу до помсти і сама радить чоловікові вбити суддю.

Андрій Любка у своєму романі дотикається різноманітних проблем, які актуальні в сьогоденні. Вседозволеність заможних людей, які мають владу, письменник висвітлює, як одну із центральних, саме це мотивує вчинки головного героя. Проблема безкарності у країні є болючою, яку викоринити стає важче і важче. Микола Зінченко, скоївши аварію, не кається, він знає, що вийде сухим із води. Цей роман слугує яскравим прикладом того, що людське життя в Україні, яке постає знеціненим, натомість хабарі і зв'язки стають вище моральних цінностей.

Роль України у книзі є однією із центральних, адже вона слугує тлом подій. Саме ця країна виховує таких суддів, лікарів, адвокатів, депутатів, які готові продати все заради того, щоби їх визнали невинними. Такі трагічні ситуації стали для нас типовими, адже

справи закриваються й оправдовуються. В одному зі своїх інтерв'ю автор наголошує, що не хотів зачіпати тему корупції, політики, вад суспільства, тому центральним завданням назвав дослідження психології героя, а не опис хвороб країни і суспільства.

Проблема батьків і дітей так само фігурує в романі. Досить часто батьки покладають на своїх дітей надії, яких не досягнули самі, тому батько Марка хотів, щоби син став військовим, а мати – співаком чи митцем: «*..Вона наче хотіла реалізувати свої, втрачені можливості, в мені, не усвідомлюючи, що прищеплювати власні мрії дитині, змушувати її бути не собою, а відповідати маминому ідеалу – це різновид наруги...*» [26, с.11].

У такі моменти, коли чиїсь надумані плани стають нереалізованими зростає прірва, у нашому випадку між Марком та його батьком, коли вони переїхали з Солотвина до Ужгорода.

Мотив несправедливості – те, що стало результатом безкарності, саме це мотивує психологію вчинків Марка Задорожного і він має помститися. Обрана ціль супроводжує героя протягом усього роману, а бажання вбити суддю стає нав'язливим, бо саме тут світ людей переплітається зі світом мертвих, коли Ралука сама спонукає Марка на вбивство Зінченка: «*...я нічого не бачу, але чую голос, ніжний голос Ралуки, теплий моєї Чіо-Чіо-Сан. Відомсти за мене, каже вона з нізвідки, убий його...*» [26, с.23].

Опера «Мадам Батерфляй» італійського композитора Джакомо Пуччіні фігурує в романі не спроста. Вже сама назва роману орієнтує читача на трагізм (опера закінчується самогубством головної героїні) книги. Марко називав Ралуку «Чіо-Чіо Сан», адже саме ця опера стала їхньою улюбленою і саме з неї розпочалися їхні стосунки. Ймовірно, це опера стала пророчою для подружжя, а моментами навіть перегукується, наприклад, ненароджена донька Марка, за якою він сумує і мадам Батерфляй, яка непокоїться за долю сина.

Насмінчук Галина у своїй статті «Твій погляд, Чіо-Чіо-Сан»: кримінальний сюжет крізь оптику сценічного дійства, вважає, що опера «Мадам Батерфляй» ідентична душевному стану Ралуки, то можливо розглядати аварію, як спробу самогубства героїні: «*...сама вибігла назустріч колесам*» [26, с.331]. Автор статті зазначає, що Ралука почувалася самотньою у чужій країні, де вона немала друзів, знайомих, а чоловік не завжди цікавився душевним станом дружини [29, с.60].

Рік публікації: 2018

Стиль роману: постмодернізм

Тема роману: помста головного героя за смерть коханої.

Ідея: вартість людського життя в сучасній Україні.

Жанр: антидетектив або психологічний трилер.

Сюжет: у романі розповідається, як суддя, Микола Зінченко, на дорогому автомобілі вчинив ДТП, унаслідок чого збиває Ралуку Борловеану. Чоловік Ралуки морально не може пережити втрату коханої й основним його завданням стає помста і бажання посадити винуватця трагедії.

Проблематика твору:

- Життя і смерть;
- Безкарність та вседозволеність можновладців;
- Корумпованість української влади;
- Абсурдність буття і суспільства;
- Роль кохання;
- Складність людських стосунків;

Головні герої роману: Марко Задорожний, Ралука Борловеану, Микола Зінченко, Світлана Зінченко, Евеліна Зінченко, Костя Цибульський, Ілінка Борловеану (мати Ралуки), майор – продавець зброї.

Пообразна характеристика героїв

- 1) **Марко Задорожний** – аналітик, мовознавець, перекладач, закінчив Ужгородський університет, чоловік Ралуки Борловеану.
- 2) **Микола Зінченко** – місцевий суддя, винний у скоєнні ДТП та смерті Ралуки, «...Микола Георгійович Зінченко народився в селі Ташлик Смілянського району на Черкащині, освіту здобув у Київському університеті ім. Шевченка, потім працював юрисконсультom та помічником судді в Рівному, звідки переїхав на роботу в Апеляційний суд Ужгорода, а віддак був призначений суддею Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області.. одружений, виховує доньку» [26, с.58-59]; «...Микола Зінченко на фотографіях виходив добре. Підтягнутий, худорлявий, усміхнений, але завжди стриманий. У нього були тонкі губи й блакитні очі, колір обличчя здоровий, зі скронь русяве волосся врізалися зализини. Одяг... був зі смаком підібраний, підкреслював його фігуру...» [с.60].
- 3) **Ралука Борловеану** – румунка, дружина Марка: «Невисока зграбна дівчина, з довгим чорним волоссям... Ралука завжди вдягалася зі смаком і гідністю, вмюючи підкреслити жіночість і досконалість своєї фігури. Вузенька талія справляла враження, наче її перев'язали мотузкою під одягом, угорі вона

розпускалася пишним бутонем бюста, а внизу корінилася в округлих стегнах. Її акцент був кумедним, але я вже й до того знав, що румуни досить чудно говорять іноземними мовами» [26, с.38-39].

- 4) **Евеліна Зінченко** – донька судді, студентка, прихильниця соцмереж і селфі: *«Дівчині було 19 років, вона вчилася на економічному факультеті Ужгородського університету... Вона займалася спортом, регулярно виставляла світлини на тренажерах, їздила на велосипеді, любила дискотеки й коктейлі, густо фарбувалася, пила каву з корицею на підвіконні, хизувалася ювелірними прикрасами, всю зиму заповнили фотографії теплих в'язаних шарпеток з оленями, мандаринами й шоколадом; улітку ж засмагала на морях і стрибала в басейни; вчилася їздити на автомобілі, мала слабкість до заходів сонця й італійської кухні»* [26, с.59,60].
- 5) **Світлана Зінченко** – дружина Миколи і мати Евеліни Зінченко: *«Мама дівчини виглядала чудово, як на свій вік, стежила за собою, краса її була непоказною, але жінка мала в собі щось привабливе. Коротке руде волосся взагалі робило її схожою на підлітка»* [26, с.60].
- 6) **Костя Цибульський** – колега Марка, він займався бухгалтерією й організаційними справами: *«Костя дійсно хотів допомогти, він переживає за мене. І бачить, що я знімаю гроші з рахунку «Нової Європи», але спускаю їх на свої потреби, а не на проекти»* [26, с.152].

Композиція художнього твору:

1) **Зав'язка.** Варто наголосити на тому, що експозиція у творі відсутня, тому роман починається відразу із зав'язки: *«Того грудневого вечора п'яний суддя за кермом мав летіти вулицею Грушевського і не помітити, не загальмувати, а вдарити двома тоннами чорного металу 52 тендітні кілограми моєї дружини...»*. Зав'язка роману визначає конфлікт твору, який обумовлює дії головного героя [26, с.7].

2) **Розвиток подій** заключається у розробленні плану, підготовки до вбивства, підбір зброї: *«Мій удар мав бути скерований у самого Миколу Зінченка, у його найслабше місце. Помста мала бути жорстокою й нещадною», «Мені здавалося, що разом зі смертю судді в життя повернеться спокій. Я виконаю свою місію, а решта вже не важливо»* [26, с.91, 171]. Задорожний виношує план, шпигує за Зінченком, його донькою та дружиною, тим самим глибоко вивчав життя цієї сім'ї, звички та хобі.

3) **Кульмінацією твору:** невдала спроба Марка вбити суддю: *«Я вихопив ніж із кишені й усвідомив, що він став продовженням не лише моєї руки, а й свідомості. Я не*

дихав, як снайпер перед пострілом... Перед очима майнула чорна тінь..Сонячне сплетіння запекло і я заточився... Темінь» [26, с.305, 311].

4) Розв'язка твору: розмова судді та Марка, зізнання про шизофренію, розповідь Зінченка про самогубство Ралуки: *«...Вона не здивувалася, коли побачила перед собою машину, не налякалася: було таке враження, ніби вона її чекала і сама вибігла назустріч колесам» [26, с.331].*

2.4. АНАЛІЗ РОМАНУ «МУР»

«Я прийшов на цей світ, щоб написати роман, – і тому готовий заради цієї місії на все, навіть женитися [24, с.24]

«МУР» або ж Малий український роман – книга автора, яка була надрукована видавництвом Meridian Czernowitz 2020 року. Ймовірно, автор не хотів навантажувати читачів і за період карантину написав малий український роман.

Головний герой – Роман (ймовірно, це Божий знак) прагне написати Великий український роман і вважає, що допоможе йому в цьому одруження. Перипетії, пригоди, які чатували на молодого письменника, упереміш із бурхливою уявою письменника дали незвичайну книгу, наповнену сатирою, гумором, щось на кшталт «Карбїду». Автор не зраджує особливостям індивідуального стилю, тому мова твору наповнена нецензурною лексикою, буденними словами, великою кількістю фемінітивів, відвертими сценами з жінками тощо.

Як і зазвичай, відгуки щодо твору є неоднозначними. Багато з читачів вважають роман гумористичним, сатиричним, смішним, зауважили також, що це роман Любки, який вперше має позитивний кінець, легко читається. Решта читачів вважають сцени з описами сексу недоречними, вульгарними, а велика кількість гендерних питань – недоречними і нетолерантними.

Жанна Кузнєцова у своїй статті «Малий український роман – непристойно смішно» наголошує на сатиричності роману: *«..Скільки пафосних стереотипів і перебільшень зрубано однією сокирою, тобто книжкою».* Дослідниця провела паралелі між героями книг Чарльза Буковскі (Генрі Чинаскі) і героєм Любки (Романом). У них багато спільного: любов до алкоголю, любов до жінок, вічні походеньки і статєва туга. Як бачимо, вкотре дослідники посилаються на Буковскі, можливо, автор і прагне стати нашим, український Буковскі із захоплюючими книгами, з описами жіночих тіл та еротичних історій [18].

Авторка статті наголосила на частих описах риболовлі у текстах книг. Дійсно, Любка поціновувач годинних посиденьок, адже це ми можемо прослідкувати на сторінках його соціальних мереж. Кузнєцова Жанна вважає, що описувати те, що ми пережили або добре знаємо набагато легше, ніж вигадувати емоції на стан, тому описує це автор поетизовано і творчо. Сам автор називає риболовлю «українською психотерапією, розрядкою». Як зауважує авторка у своїй статті, головний герой шукає ідеальний час, ідеальні умови для створення роману, але не потрібно шукати нічого, бо підходящого часу чи обстановки не буде ніколи, тому одна з рис характеру Романа – лінь, за якою він ховається, шукає їй виправдання, на кшталт, одруження [18], [42].

Отже, як бачимо, тут закладений не тільки комічно-сатиричний сюжет, але й глибока психологія головного героя. Людині властиво відкладати на потім, шукати виправдання або ж легкі шляхи до вирішення, саме таким і залучився герой роману Андрія Любки. Ця книга, написана у період лінивого карантинного життя, принесла нам ще одного лінивого героя, який прагне до чогось, але завжди шукає крайніх.

Андрій Дрозд – один із членів журі премії «Золотий хрін» винагородили Андрія Любку за найгірший опис сексу в сучасній українській літературі і наголошує, що невинна дівчина відповіла за всю політику і за всі вчинки. На мою думку, в описі цієї інтимної сцени не важливий сам процес, а ключові слова, які промовляв Роман: «Я вставляв їй за незаконну приватизацію, бив по сраці за вбивство Чорновола, тягнув за волосся за Стіл національної єдності і поразку Помаранчевої революції, ... за злочинний режим Януковича й політичні репресії..» [24, с.106], [8].

Андрій Любка неодноразово наголошує, що він не хоче братися за політику, обходить її осторонь, але ж зараз ми бачимо, що автор відкрито кричить про ті проблеми, які його турбують: вбивство Чорновола, Помаранчева революція, режим Януковича тощо. Ось у такому незвичайному, метафоричному сенсі автор відомстив українській політиці за всі незаконні речі.

Ігор Деяк у статті «Малий український роман Любки – порносьоб і трембіта» наголошує на присутності епатажу, як однієї з рис, що дають привід для пліткування про книгу. Робить паралелі між твором Джованні Бокаччо «Декамерон», але перший таки поступається романові Любки, через те, що «Декамерон» у порівнянні із романом «МУР», всього-на-всього цнотливі оповідки. Також автор ділить твір на дві сюжетні лінії, які цілком різняться:

- 1) Походеньки головного героя;
- 2) Пригоди трембіти.

Ігор Деяк критично поставився до вжитої лексики у творі, але ж завжди можна «спихнути» все на героя твору, типу, той так вдався. Підбиваючи підсумки, автор статті назвав твір Любки «нормальним розважальним читвом на один раз», якому місце тільки у книжковій крамниці, а не у шкільній програмі [7].

Сам Андрій Любка називає свій роман провокаційною та викличною книгою. Насамперед автор мав на меті створити щось сатиричне та знущальне, висміяти фемінітиви, які спотворюють українську мову. Через те, що головні герої роману – двоє українців, любителів риболовлі, а риболовля то є українська психотерапія, то роман Любка називає – національним [42].

Лілія Шутяк у своїй рецензії «П'ять жінок поета, гуцули й одна трембіта» вважає, що знайомство з творчістю Любки варто розпочинати саме з «МУР»-у, бо це розважально-комічна книга. Авторка рецензії зауважує, що під гарячу руку потрапили не тільки фемінітиви і політика, але й сучасна література включно, проте, на думку, рецензійністки автор робить не зо зла, а в добродушному стилі. Шутяк Л. наголошує на використаному прийомі – зносок, де автор «заграє» із читачем. Також авторка вбачає спільні риси у головних героїв «Карбіда» та «МУР» і наголошує на присутності енеїдівського духу та карнавальній атмосфері [41].

Андрій Любка в одному з інтерв'ю каже про роман: «Це своєрідний стьоб із нашого вічного «плачу Ярославни» – коли ж, мовляв, нарешті з'явиться великий український роман, коли нашу літературу увінчають Нобелем? Навколо цього стільки нездорового пафосу, що гріх було це не висміяти. Та й взагалі – це буде мій перший роман з гепі-ендом» [37].

Ганна Улюра у статті «Дарма, що малий, за ним поженешся, а й поле спалить» називає роман просто комедійним, а радше комічним і відвертою буфонадою. «МУР» Андрія Любки – така собі літературна дрозюфіла (мушки ті живуть недовго, тиждень десь, але активно використовуються для проведення експериментів з генетики). Роман-одноденка, інакше кажучи, але день той відверто повеселить» [35].

Перейдемо до структури роману. Варто зазначити, що оповідачем у романі виступає головний герой твору.

Роман складається із тринадцяти розділів, кожен із яких містить свою історію: задум про одруження, історії знайомств із дівчатами, пригоди із рахівськими гуцулами. Загалом роман можна поділити на три великі тематичні пласти або ж розділи, які доповнюються мікроісторіями:

- 1) *Перший основний пласт*, це пробудження з похмілля і вигадана ідея про одруження.

До цього розділу ми можемо віднести 1-2 розділи. Саме тут ми знайомимося із молодим письменником Романом, який прагне прокачати себе у письменницькій сфері і написати ВУР. Паралельно з цим ми знайомимося із Пашою – товаришем Романа, який стає вірним другом і порадиником. Ми дізнаємося про життя Паші, яке не відрізняється нічим, бо є типовим холостяцьким життям, який не має ні стимулу, ні мети і живе сьогоднішнім днем. Ідею і про ВУР, і про одруження він сприйняв скептично, бо як він, людина із вітром в голові, для якого життя – це зранку встати проблюватися і далі напиться, може відреагувати на такий серйозний крок свого друга.

- 2) *Другий пласт* є розкриттям і доповненням першого, сюди ми відносимо 3-7 розділи.

Тут автор використовує прийом ретроспекції, де повертається до минулого Романа, згадує його знайомства з дівчатами, походеньки. Тут розкривається портрет героя, який повністю віддзеркалює сучасні стосунки молоді. Аналізуючи всі стосунки (якщо суто секс можна назвати стосунками) головного героя, ми бачимо, що він не прагнув знайти людину для душі, людину, з якою прагне прожити все життя. Він, як і більшість чоловіків, просто задовольняє свою фізичну потребу.

Тут автор, можливо, й не задумовуючись, дуже яскраво окреслив основну проблему сучасної молоді, сучасних стосунків і чоловіків: всі бояться брати відповідальність за другу половинку, її почуття. Людство дійшло до того моменту, коли жіноча фригідність – це не рідкість, це життєва позиція слабкої статі, тому не варто дивуватися, що світ почав збагачуватися гомосексуалами чи іншими орієнтаціями. Землю кардинально змінили чоловіки, бо саме вони повинні брати відповідальність на себе, тоді б не було феміністок, розлучень і безбатченків.

Характеризуючи головного героя твору – Романа, ми бачимо його байдужим до стосунків, але не байдужим до сексу: *«Щоб її шпокнути, я був готовий і подружитися трохи і навіть побалакати на якусь витончену тему»* [24, с.41], *«Мене засмутило моє відкриття – розуміння, що між нами нічого, крім сексу, не буде»* [24, с.55], *«Я завжди надаю перевагу новому і незвіданому, хоч, може, це й не правильно»* [24, с.59], *«На жаль, фата нікому не личила, бо кожна з них мала якийсь такий недолік, що робив неможливим наше спільне щасливе життя»* [24, с.55]. Кожні інтимні стосунки героя закінчувалися аналізом супутниці, яка не доросла до його ідеалу. На жаль, ні світ, ні люди, не уособлюють ідеал, вони не розуміють, що Господь теж не ідеальний.

Як на мене, то Романові потрібно не писати тексти, а радше звернутися до психолога й сексолога. Він занадто зациклюється на інтимних стосунках, його побачення – це не вечір знайомств, прогулянок, романтики, це обов'язково повинно закінчитися сексом. Для Романа це вже як стале поняття.

Вбачається й наступна хвороба головного героя – комплекс неповноцінності. Комплекс неповноцінності проявляється вже через любов до великої кількості жінок, він бажає довести собі, що він є ідолом, машиною для задоволення і його не замінить ніхто. Попри це бажання написати Великий Український Роман і присвоїти собі статус чогось великого свідчить про «недоліки» тіла героя. Цей комплекс проявляється вже тоді, коли герой вкрав музичний інструмент і чому це не дримба, сопілка цимбали, а найдовший за книгою рекордів Гіннеса інструмент – трембіта? Автор зауважує, що Фройд би побачив у цьому певний символ, а символ полягає у комплексі «сексуальної» неповноцінності, який поглинув героя роману і все ж йому буде приємно, що у нього в будинку найбільший від усіх і ні в кого такого немає.

Підбиваючи підсумки психоаналізу, його внутрішнього світу, поглядів на життя, ми вбачаємо типову ситуацію сьогодення і цим вже нікого не здивуєш. Андрій Любка написав книгу не про письменника, який прагне написати Великий Український Роман, а про чоловіка, який має купу комплексів, скований, він шукає і вбачає недоліки тільки у жінках, який не спроможний зібратися і написати книгу, бо знов знайшов проблему – немає дружини. Перед нами яскраво представлена копія Генрі Чинаскі або ж Чарльза Буковського (як на мене, це одна і та сама персона), яка все життя проживе з алкоголем, зміною нічлігу, наріканням на неідеальних жінок, але ніколи не зробить самоаналізу і не зміниться задля створення сім'ї, бо сім'я базується не тільки на сексі, але на вчинках, любові, підтримці, а на прикладі, героя «МУР»-у подібні люди не здатні до створення сім'ї, вони залишаються нікому не потрібними.

3) *Третій, останній пласт* – історію про гуцулів, трембіту та затримання Романа, сюди належать 12-13 фінальні частини.

Тут письменник поєднав перший та останній пласти, де центральним образом стала гуцульська трембіта, а точніше її викрадення. У цій частині ми знайомимося із колоритною говіркою Рахівщини, із символом, який нагло вкрали і вони, як то має бути по совісті, прагнули його повернути на батьківщину. Кінець роману залишається відкритим, але ми можемо констатувати, що дружини молодий письменник не знайшов, а роман не написав.

Рік публікації: 2020

Видавництво: Meridian Czernowitz

Стиль роману: постмодернізм

Тема роману: розповідь про пригоди письменника, спробу написання Великого Українського Роману.

Ідея: прагнення життєвих змін, шляхом ожруження та написання Великого українського роману.

Жанр: малий роман.

Історія написання роману: «МУР» – виклична й провокаційна книжка. Написав її навесні торік у розпал карантину. Тоді було заборонено навіть виходити з дому, всі були пригнічені.

Сюжет: український письменник прокидається з похмілля і в нього з'являється ідея одружитися для того, щоби налагодити своє життя і написати омріяну книгу Великий Український Роман. Письменник починає пошуки нареченою зі списку своїх колишніх дівчат. Залучившись підтримкою товариша Паші, гуцулів та поліції, Рома долає перешкоди, які спіткають його на шляху до шлюбу, тікає від гуцулів, краде трембіту і знайомиться із традиціями Рахівщини.

Проблематика твору:

- Сутність відносин у сучасному світі;
- Знецінення кохання;
- Політика та політики;
- Проблема алкоголізму;
- Гендерні стереотипи;
- Сучасна українська література;
- Втрата моральних цінностей;

Головні герої роману: Роман, Павло, Алла, Беата, Дзвінка, Мілена, Ярина-Марія-Віолетта, Марта, Регіна, рахівські гуцули.

Пообразна характеристика героїв:

- 1) **Роман** – 28-річний письменник, поет, любитель рибалки та застіль із товаришем Павлом, мріє написати ВУР (великий український роман) шляхом одруження на одній зі своїх колишніх дівчат, за характером – педант: *«Я скрупульозно стежив за порядком і намагався класти все на свої місця. У мене дома ніколи не було безладу. Навіть на робочому столі мого ноутбука було тільки кілька ярликів на ретельно посортовані папки»* [24, с.22].

У ході дослідження біографії, презентацій та інтерв'ю Андрія Любки, можемо стверджувати, що Роман багато в чому є автобіографічним персонажем.

2) **Павло** – товариш Романа, рибалка, власник залізничного вагончика з приладдям для рибалки, зовнішній вигляд такий: *«Міцної статури, жиливий і засмаглий, підстрижений машинкою із занадто коротко обрізаними нігтями»*, а характером непростий: *«Був він прямим, як пружина, правдорубом і часто вголос говорив таке, про що інші навіть подумати не наважувалися»* [24, с.17-18].

3) **Алла** – рецепціоністка у приватній лікарні, любителька природи, кухні, філософії та солодошців.

Місце знайомства: *«Ми познайомилися в дуже романтичному місці – в інтернеті. Під постом когось із моїх знайомих я залишив коментар, а вона його лайкнула»* [24, с.39].

4) **Беата** – архітекторка, безвідмовна, ШСД (Швидка Сексуальна Допомога) *«Це була повна протилежність до всіх інших моїх коханок»* [24, с.60]

Місце знайомства: *«Ми в ліжку й познайомилися. Це був день народження друга...»* [24, с.60, 66].

5) **Дзвінка** – аспірантка Львівського філфаку, скромна, серйозна, зосереджена: *«Досить гарна, але не ах, приємна, але якась надто спокійна»* [24, с.73].

Місце знайомства: презентація на Форумі видавців.

6) **Мілена** – активістка, *«Людина-пригода... вона немов притягувала до себе різноманітні інциденти, курйози і кумедні ситуації. Можливо, тому що її завжди було багато»*, *«...переді мною стояла справжнісінька дама, і як я зрозумію, пізніше, королева драми. У красивій чорній сукні...Макіяж був інтенсивний, ніби її гримували на курсах візажистів...»* [24, с.90, 97].

Місце знайомства: виборча кампанія.

7) **Ярина-Марія-Віолетта** – студентка третього курсу географічного факультету, спортсменка, столична гіпстерка, *«...феміністка, боролася за свободу жіночого тіла і намагалася власним прикладом руйнувати стереотипи, то вирішила не голитися»* [24, с.118].

Місце знайомства: спортивний стадіон.

8) **Любка Марта** – провідниця в поїзді Ужгород – Лисичанськ: *«Марта мені одразу сподобалася. Молоденька, десь мого віку, але метка й рішуча. Така вмє за себе постояти і навести лад»* [24, с.146].

Місце знайомства: потяг.

9) **Регіна** – слідча, русява янголіня: *«Струнка красуня в чорній поліцейській формі, що, здавалося, була пошита спеціально для неї – настільки вигідно підкреслювала всі принади її тіла. Пишне русяве волосся було зібране ззаду в пучок. Пухкі губи червоніли на фоні смаглявого обличчя. Глибокі блакитні очі дивилися просто мені в душу...»* [24, с.199-200].

Композиція художнього твору:

- 1) **Експозиція:** ідея створити Великий Український Роман;
- 2) **Зав'язка:** визначення наступної мети – одруження і підбір кандидатур серед колишній дівчат;
- 3) **Розвиток подій:** розповіді про знайомства, інтимні стосунки, плюси та мінуси кожною із п'ятьох дівчат, підбиття підсумків, створення таблиці та визначення підходящої дівчини;
- 4) **Кульмінація твору:** приїзд гуцулів до міста, втеча та протистояння ворогам;
- 5) **Розв'язка твору:** розповідь слідчій про інцидент з викраденням трембіти, конфісування трембіти, повернення додому.

РОЗДІЛ 3. МОВА АВТОРА

Мова – код нації, вона є індивідуальною особливістю кожного народу. Мову досліджують як в діахронічному, так і синхронічному аспектах. Здатність кожної мови – розвиток і саме це стає об'єктом уваги багатьох дослідників і лінгвістів.

Аналізуючи тексти творів Андрія Любки ми бачимо багато фразеологізмів, фемінізмів, екзотизмів, гунгаризмів, діалектизмів, жаргонізмів. Варто нагадати, що письменник живе біля декількох кордонів на Закарпатті, а ця місцевість здавна є мультикультурною і мовного бар'єру тут немає, бо всі володіють українською, угорською, румунською, чеською, словацькою. Діалекти бойківщини, гуцульщини стали повсякденним ужитком у побутовій мові людей. Автор яскраво показує традиції рідного краю, знайомить читача з особливостями культури, мовним ландшафтом.

Якщо аналізувати мову творів письменника, беручи до уваги й інші твори, то ми зустрічаємося із такими мовними одиницями, як жаргонізми, зокрема у збірці «Кілер+». Їх використання і вжиток набирає все більшої популярності серед сучасних письменників. Серед жаргонізмів, як особливість індивідуального стилю письменника, ми зустрічаємо такі: «*провтикати*» – впустити щось, недогледіти [с. 4], «*алкаші*» – алкоголіки [с.52], «*муть*» - щось неясне, незрозуміле [с.3], «*бухло*» – алкогольні напої [53], «*стріляти сигарети*» - красти або ж брати без дозволу цигарки [с.12], «*прибрати*» - у значенні вбити когось [с.39]. Метою вживання жаргонізмів є емоційно-експресивне насичення мови творів молодіжним сленгом [14, с.11, 12].

Аналізуючи мову роману «Карбід», ми знаходимо велику кількість фразеологізмів, топонімів, антропонімів, які навели нижче.

Фразеологізми у романі «Карбід»: «*Злі язика мололи*» [25, с.7], «*Лихий її смикнув*» [25, с.8], «*Різати очі*» [25, с.10], «*У голові ще бушував хміль*» [25, с.10], «*Падати у сон*» [25, с.10], «*Даватися знаки*» [25, с.15], «*Зміряти зневажливим поглядом*» [25, с.16], «*Обоє рябоє*» [25, с.18], «*Втнути якусь дурницю*» [25, с.18], «*Пиляти своїх батьків*» [25, с.20], «*Рівних не було*» [25, с.22], «*Носа не похнюпив*» [25, с.23], «*Підкинути ідею*» [25, с.23], «*Втікають з-під носа*» [25, с.25], «*Приборкати апетит*» [25, с.27], «*Як кіт наплакав*» [25, с.27], «*Панує гармидер*» [25, с.28], «*Все мало пройти, як по маслу*» [25, с.29], «*На всіх парах він мчав*» [25, с.31], «*Втупитися гостеві прямо в очі*» [25, с.32], «*Здається, ти маєш рацію*» [25, с.35], «*Очі Тиса перелякано забігали*» [25, с.36], «*Ідея тікає від нього*» [25, с.36], «*Вставляти нам палиці в колеса*» [25, с.36], «*Морочила людям голову*» [25, с.38], «*Отримував золоту копійку*» [25, с.42], «*А в лісі Генію Карпат рівних не було*» [25, с.42], «*Уже валилися з ніг*» [25, с.43], «*Клюне на їхню епохальну ідею*» [25, с.43],

«Обходити десятою дорогою» [25, с.44], «Язык йому заплітався» [25, с.44], «Не ловити синиць у свинарнику» [25, с.48], «Закарбувався в пам'яті» [25, с.51], «Отримав трохи на горіхи» [25, с.54], «Там узагалі мало зайвих очей» [25, с.55], «Таке нахабство мало кому на гадку спаде» [25, с.56], «І не з пальця ж висмоктана» [25, с.56], «Очі вчителя світилися» [25, с.61], «Втупитися поглядом» [25, с.61], «Бесіда не клеїлася» [25, с.62], «Впіймали на гарячому» [25, с.64], «Багато води стекло» [25, с.66], «Втупилися очима» [25, с.68], «Тішило очі» [25, с.68], «Баки не забивайте» [25, с.68], «В очах забриніли сльози» [25, с.76], «Всипали вам» [25, с.76], «Додадо куті меду» [25, с.94], «Поповзла чутка» [25, с.94], «Ноги його не тримали» [25, с.104], «Просяяв від думки» [25, с.110], «Окинути поглядом» [25, с.110], «Мороз йшов йому шкірою» [25, с.112], «Нарікала на свій дурний язик» [25, с.113], «Ні слуху ні духу» [25, с.113], «Ні сіло ні впало» [25, с.116], «Накивав п'ятами» [25, с.125], «Спіймав її на гарячому» [25, с.132], «Не кинувши оком» [25, с.132], «Ходили чутки» [25, с.139], «Тримати язик за зубами» [25, с.143], «Не морочте мені голову!» [25, с.152], «Кіт наплакав» [25, с.154], «Живуть душа в душу» [25, с.156], «На сміх курям» [25, с.165], «В очах стрибали бісики» [25, с.182], «Йти світ за очі» [25, с.187], «Мати рацію» [25, с.187], «Або-або, пан або або пропав» [25, с.188], «На чім світ стоїть» [25, с.190], «Прикусити язика» [25, с.191], «Налити на бороду» [25, с.193], «Грунт утікав з-під ніг» [25, с.201], «Плисти проти течії» [25, с.224], «В могилу зведеш» [25, с.234], «Вирячити очі» [25, с.236], «Тримається на доброму слові» [25, с.242], «Нашорошив вуха» [25, с.244], «Очі налилися кров'ю» [25, с.244], «Мухи не скривдить» [25, с.244], «Дременув навтьоки» [25, с.247], «Прошмигнувши під носом» [25, с.259], «Морочили голову» [25, с.260], «Вибився із сил» [25, с.281], «Зірвався на ноги» [25, с.281], «Слова застрягали в горлі» [25, с.284].

Омоніми у романі Карбід:

- **Антропоніми (власні імена людей):** *Карбід, Тис, Чвак Михайло Михайлович, Ичі, Ікар, Геній Карпат, Мірча, Шоні, Ігор Лях, Йося Лях, Золтан Барток, Ференц Ракоці, Шевченко, Земфіра, Уляна Крук, Іштван, Іхтіандр, Коля, Ондраш, Бейло.*

Серед антропонімів – власне угорські імена. Це пояснюється тим, що Закарпаття є мультикультурним осередком. Деякі імена мають українські відповідники, а решта – не перекладаються, через це ми його просто транскрибуємо.

Шандор/Шоні з угорської мови – *Sándor, Sanyi*, український відповідник *Олександр*.

Ичі з угорської мови – *Öcsi*.

Іштван з угорської – *István*, український відповідник даного імені *Степан*.

Ондраш з угорської – *András*, український відповідник даного імені – **Андрій**.

Золтан з угорської – *Zoltán*.

Бейло з угорської – *Béla*, український відповідник даного імені **Адальберт**.

Ференц з угорської *Ferencz*.

Лоці з угорської *László*, український відповідник – **Василь**.

Тіводор з угорської *Tivadar*

- **Топоніми (географічні назви):** *Ведмедів, Тиса, Ужгород, Угорщина, Будапешт* Україна, *Євросоюз; Голландія, Нідерланди, Королево, Сасово, Тибр, Закарпаття, Європа, Румунія, Відень, Сараєво, Київська Русь, Буковина.*

У романі «МУР» спостерігаємо велику кількість фемінітивів. Ставлення автора до таких нововведень – негативне, це ми бачимо вже у самому романі. Нижче наведемо приклади **фемінітивів**, знайдених у тексті твору: *хвойдиня, соціологиня, водійка, господиня, фахівчиня, архітекторка, критикині, філологиня, ідіотиня, спорткиня, членкиня, фразеологиня, тракториня, бізнескиня, продавчиня, янголиня, поліцейкиня, слідчиня, панчиня.*

Закарпатська лексика у мові творів автора. Андрій Любка дуже часто вживає закарпатську лексику, більшість слів з яких походять з угорської, словацької, польської та румунської мов. У тексті проаналізованого твору ми знаходимо закарпатську лексику, яка пояснює традиції, побут, звичаї, культуру і переважно кухню.

- 1) Закарпатські кухня та страви: *папріка* (від угор. – paprika), *бограч* (від угор. – bogrács), *лангош* (від угорськ. – lángos), *печеня* (від угор.– lácipecsénye - м'ясна страва угорської кухні), *лечо* (від угор. – Lecsó), *сливовиця* (від угор. – szilváralinka), *бринза* (з рум. – brânză), шовдарь – сиров'ялена шинка;
- 2) Закарпатські лексеми, які використовуються у побуті: *вгашений* (той, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння), *студені* (холодний), *зварганити* (приготувати), *фрас* (чорт), *гуцули* (ланка українців, що живуть у горах), *гражда* (садиба), *файний* (гарний), *фатьов* (хлопець), *кресаня* (капелюх гуцулів), *лазиво* (драбина).

Фразеологізми у творі: «*Дупля не ріжеш*» [24, с.37], «*Розкатав губу*» [24, с.38], «*Язык розв'язався*» [24, с.39], «*Спадає на гадку*» [24, с.39], «*Надії не втрачав*» [24, с.40], «*Торкати душу*» [24, с.43], «*Давати собі раду*» [24, с.56], «*Не тримати зла*» [24, с.59], «*Рак на горі свисне*» [24, с.67], «*За рибу гроші*» [24, с.76], «*Топтати ряст*» [24, с.76], «*Про вовка промовка*» [24, с.76], «*В усі дзвони дзвонити*» [24, с.77], «*Коли виросте гарбуз на вербі*» [24, с.77], «*Упіймав облизня*» [24, с.82], «*Мучив сором*» [24, с.82], «*Пуститися берега*» [24, с.83], «*Кинути якір*» [24, с.83], «*Носа не похнюпив*» [24, с.84], «*Ні риба ні м'ясо*» [24, с.86], «*Ні сном ні духом*» [24, с.88], «*Було на руку*» [24, с.104], «*Мати в*

печінках» [24, с.105], «Дати відкоша» [24, с.107], «Підбивати клинці» [24, с.120], «Золоті гори обіцяв» [24, с.124], «Пастки очима» [24, с.148], «П'яний чорт за руку смикнув» [24, с.177], «Язиком плескати» [24, с.198].

Молодіжний сленг: *лайкнула, чат, офлайн, френди, смайли, велкам, шарши, філфак, налігатися, анонімно, інкогніто, кеи, білборд, кліп, фіфа, стрьомні, замутив, чувіха, тренд, бікіні, стрінги, сліпи, підкотити, гіпстер, ламатися, капець, блогерки, не парся, чікі-пукі, фіговий, бейджик, сленг, кондоми, ноу-хау, просік, фішка, бестселер, вальнули, флірт, перепих, хобі, бухнути, кайфово, флірт, капут, батл, трек, реп, шеф, пін-код, есемески, капут, забембало, селфі, френди, фідбек.*

У творі автор використовує **вставні слова:** *«Утім, цілком вірогідно, що не все так погано...» [24, с.6], «...знаю його, можна сказати, напам'ять, як пін-код своєї банківської карти...» [24, с.6], «Отож, я хотів кинути пити вчора...» [24, с.8], «Спочатку мені заважав стіл. Точніше, його відсутність» [24, с.9], «На жаль, у цю збірку брали тільки одного поета з країни...» [24, с.10], «Роман, однак, не писався й далі» [24, с.10], «Моїм улюбленим письменником був Йозеф Рот, а він, як відомо, жив, пив і писав у готелях» [24, с.11], «Утім, це був ідеальний бар, адже там не було цінника, пий, заливайся – і не плати» [24, с.14], «Зрештою, ціле місто принаймні кілька років знало, що я збираюся кинути палити» [24, с.19], «Так, можливо, з боку це виглядало як блядство...» [24, с.25],*

Відокремлені обставини, виражені дієприслівниковими зворотами: *«...Так і заснув з телефоном у руці, встигнувши розіслати кілька заздалегідь збережених у чернетках есемесок...» [24, с.7], «Тож два роки тому, отримавши незлецький гонорар за добірку моїх віршів...» [24, с.9], «Але пізніше, усвідомивши гоноровість цього інструмента, врахувавши його тактико-технічні характеристики і дбаючи про алюзійність його форми, я постановив трембітати тільки тоді, коли вдавалося залізти під нову спідницю» [24, с.13], «Тому я й роздягався, просто скидаючи одяг біля ліжка, або ж, якщо був тверезий – кидав його на стілець» [24, с.14], «Потрапивши в таку ванну, людина прагнула якомога менше торкатися до будь-чого і чимскоріш вийти» [24, с.15], «Упоравшись нарешті з ремонтом, я вже майже нічим не відрізнявся від Йозефа Рота...» [24, с.15], « - Хочу женитися, - випалив я ще раз, не звертаючи уваги на його провокації» [24, с.17],*

У «Малому Українському Романові» під час візиту рахівських гостей до Романа ми простежуємо **гуцульську говірку**. Такий вплив румунської мови на слов'янську було здійснено внаслідок межування Рахівщини з кордонами Румунії, таким чином слова переймалися від однієї національності до іншої у побуті, економічних стосунках тощо. Наводимо приклади говірки: *«Черневий, ги чорт і худий, ек смерічка. Не хлоп, а тичка»*

[24, с.168], «Там ся зазвідаєте» [24, с.168], «Йа кидь ся зазвідаву, то вин увидит звізди!» [24, с.169], «Людиски, тамка, хотів би'м глигнути воком на єдин набор косметический, моя любаска дужек такоє любить» [24, с.169], «Вітчинеї! Агій, вітчинеї, бо всикунду балтоу ти двирі вибйу! Вітчинеї, кому кажу, аріднику єдин! Триудо прокльитий, ти не відцураєшися мені!» [24, с.175].

Де-не-де спостерігається афористичність мови Андрія Любки, про це свідчить життєвий досвід, розвиток, філософський стрижень й оригінальність стилю автора. У романі письменника наявні афоризми, які концентруються навколо характеру та вчинків людини, також є філософські вислови про роздуми над життям. Наведемо приклади **афористичних висловів** Андрія Любки у романі «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан»: «Убити – не зовсім очевидна місія для людини, яка має всі клепки в голові» [26, с.7], «Коли всі тікають із корабля, саме час туди повернутися, щоб завиграшки стати капітаном» [26, с.7], «Немає грішників більших за тих, що в церкві стоять у перших рядах» [с.59], «Можливо, наше життя – фільм, який дивиться Бог» [26, с.80], «...так і в любові: де є оце егоїстичне «сам», там починається кінець» [26, с.134], «Чоловіче відкривається в мужчині не коли він перемагає, а коли йому доводиться зглянутися. Смиренність є ознакою сили» [26, с.134], «Щирі слова – найкращі прянощі» [26, с.135], «Книжка, папір – це дерево, тому листок – це можливість для сторінки побачити сон про своє повнокровне життя, це її щасливий спогад» [26, с.138], «Усмішка – найдорожчий одяг, який ми вдягаємо для інших» [26, с.150], «Якщо у тебе є ворог – убий його. Не можеш убити – вибач йому,. Не можеш вибачити – забудь його. Не можеш забути – убий його [26, с.171], «Бо немає ближчої людини, аніж ворог наш. Немає подібнішої до нас людини, аніж ворог наш» [26, с.175], «Святі мали б ставати прикладом – як діяти, як жити, натомість сліпі маси обціловують стародавні трупи» [26, с.205], «Суспільство, моя країна – всі хотіли, щоб я здався» [с.210], «Пам'ять – наша скарбниця, але й наш кат» [26, с.234], «Лише майбутнє вабить багатством можливостей, непередбачуваністю, тоді як минуле клубочиться й грізно твердне в ту ж мить, коли стається» [26, с.234], «Людина завжди щаслива, просто забуває про це. Заберіть у людини те, що вона любить, і вона відчує втрату. Поверніть їй це – і вона стане щасливою» [26, с.237], «У театрі ролі грають не лише на сцені, найбільше акторства – в глядацьких рядах, і чим дорожча зона, тим більше зазвичай лицемірства» [26, с.239], «Усі ми знаємо про свій початок, але ніхто не відає власного кінця» [26, с.312].

Підбиваючи підсумки розділу, ми можемо констатувати багату мову автора, яка є колоритною та екзотичною. Андрій Любка яскраво вміщує у своїй мові таку лексику як: гуцульську, закарпатську, угорську. Автор виступає носієм західноукраїнського регіону,

який відображає міжкультурний і багатонаціональний колорит Закарпаття. Мова автора є яскравим прикладом історії Закарпаття, його культури й усталених традицій, які панують тут і досі. Полотна автора є яскравим джерелом для дослідження лінгвістів, науковців і дослідників, творчості і мови митця.

ВИСНОВКИ

Андрій Степанович Любка сучасний український письменник, який збагатив сучасну літературу не тільки неординарністю віршів, але й цікавістю прози й мови, яка є кодом нації. Завдячуючи Любці, представники української літератури, читачі та дослідники сучасної творчості глибше дізнаватимуться про Закарпаття як мультикультурну область, про мову, говірку, традиції, бо все це Андрій Степанович умістив у своїх прозових книгах.

Книги письменника містять у собі багатогранну мультикультурну та мультинаціональну основу, яка і стала його родзинкою. Мова, традиції, герої підкреслюють красу рідного краю, який і став, як правило, тлом подій його книг. Така звична геолокація не випадковість, адже події розгортаються на трьох площинах: Виноградів-Ужгород-Балкани, це місця, де автор народився, проживав і реалізувався. Ця місцевість є уособленням минулого, нинішнього й майбутнього життя та досвіду письменника.

Книги автора є різножанровими, тут панують фактично всі теми, які висвітлюються сучасною літературою: життя, смерть, кохання, ненависть, тема еміграції, історії України, культури, політики та режиму тощо.

Андрій Любка є автором як малої прози, так й епічних творів. Вірші, а згодом оповідання, нариси, есе – це тільки початок творчого злету, які стали переходом до серйозної прозової книги, яка стала об'єктом зацікавлення літературознавців, письменників.

Есеїстика, як один із жанрів, що стали близькими для письменника, розпочалася із нарисів «Спати з жінками», а затвердила цей талант книга «Саудаде», за яку автор отримав премію імені Юрія Шевельова. Захоплення автора подорожами, Балканами, любов до рідного краю, рецепти, нові знання – це все те, що автор вміщує у свої есеї. Любка не тільки описує місця, де побував, але прищеплює любов і читачеві, описуючи різні міста, види мистецтв, закарпатських страв тощо. Такий вид письменства, як на мене, дає змогу краще зрозуміти самого автора як людину, як особистість. Зрозуміти, що йому подобається, адже письменник фокусується неодноразово на музиці – Бейло Барток, Альфред Шнітке, на письменниках – Іван Котляревський, Гомер, Вольтер тощо.

Досліджуючи тексти та творчість автора, ми простежуємо його письменницький розвиток, філософський стрижень, всебічну розвиненість. Герої романів разом із письменником стають все досвідченішими, погляди на життя пильніші, а роздуми над життям і вчинками все глибшими.

Аналізуючи та досліджуючи жанрову різноманітність творчого доробку Андрія Любки, можемо наголосити на багатожанровості та висвітленні актуальних питань сьогодення в Україні, а також конкретно Закарпаття (Виноградова, Ужгорода, Берегова, Рахова). На сьогодні автор має вже чималу творчу спадщину, яка сформувалася впродовж 2007-2022 років. Жанровий спектр автора різноманітний: тут оповідання, есе, романи, вірші, нариси. Виходячи з проаналізованих нами творів, жанрова специфіка автора не повторюється, а це є свідченням того, що автор пробує та реалізовує себе в різних напрямках.

Загалом творчість Андрія Любки можемо поділити таким чином:

- 1) поетичні збірки: «Сорок баксів плюс чайові», «Вісім місяців шизофренії», «Тероризм»;
- 2) мала проза: «Кімната для печалі», «Спати з жінками», «Кілер +», «Саудаде»;
- 3) нон – фікшн «У пошуках варварів»;
- 4) романи: «МУР», «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан», «Карбід», «Щось зі мною не так» .

Об'єктом дослідження у даній роботі були обрані наступні твори митця: збірка оповідань «Кімната для печалі», романи «Карбід», «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан» та «МУР». Коротко подамо проаналізовані нами тексти Андрія Любки:

- **Роман «Карбід»:** за жанром це пригодницький роман, де автор на прикладі головного героя Тиса, який прагне допомогти своєму містечку розвинутися, закарбуватися в історії Ведмедівців, зробити місто ближчим до Євросоюзу або ж хоча би наблизити. У вчинках, словах головного героя алегорично письменник показує саму Україну, яка прагне до єдності з Європою, але є псевдосоюзники, які відкрито не бажають того. Автор показує зухвале, жадаюче вигоди, грошей та влади суспільство, яке віддзеркалюють вчинки таких персонажів у романі: Уляна Крук, Золтан Барток, Мірча, Геній Карпат, Ікар. У романі порушують як екзистенційні проблеми, так і суспільно-політичні, зокрема:

Суспільно-політичні проблеми:

- 1) контрабанда та нелегальний бізнес;
- 2) євроінтеграція;
- 3) патріотичність та самопожертва.

Екзистенційні проблеми:

- 4) життя і смерті;
- 5) сенсу людського життя
- 6) занепад моральних цінностей;

7) боротьба добра і зла.

Ідея, яка закладена у творі, є віддзеркаленням прикрої буденності, яка панує нині в Україні. Андрій Любка досить часто говорить, що не пише про політику та політиків, не хоче зачіпати їх у своїх творах, але життя без розмов про політику неможливе, бо ж ми найчастіше говоримо про те, що болить, про те, чого бракує і те, чого ми так прагнемо.

- **Збірка «Кімната для печалі»** – одинадцять прозових текстів, оповідань, які автор об'єднав концептом самотності. Як зазначалося вище, збірка сповнена меланхолійним настроєм. Кожен текст має свою історію, але, доповнюючи одне одного, вони створюють суцільну розповідь. Темою збірки є зображення концепту самотності в одинадцятьох текстах автора.

Книга налічує одинадцять оповідань: «Жінка і сірники», «Tender is the day», «Коронація», «Ніч поїздом і кілька годин автобусом», «Втеча», «Запах у лабіринті», «Чайки над островом», «Кістка», «Сім демонів Магдалини», «Королева рами», «Кімната для печалі». Відгуки щодо збірки є неоднозначними, бо, як вважає О.Гавва, бракує енергійності та бадьорості головному героєві. Натомість Андрій Любка вважає, що просто читати книжку не варто, бо ні задоволення, ні бажаного «ефекту» не отримаємо, варто ввійти у стадію осінньої депресії, просякнути тужливим, меланхолійним настроєм, сумувати – і саме тоді ми зможемо зрозуміти «Кімнату для печалі».

Проблеми, порушені у творі, є відбиттям сьогодення:

Проблема моральних цінностей;

Людина у суспільстві;

Кохання і ненависть;

Батьки і діти;

Сила грошей та влади;

Братоненависництво;

Життя і смерть;

Швидкоплинність життя.

Психологічна нестабільність в сучасному світі.

Роман «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан», який має криміналістичну основу і глибоке психологічне забарвлення, став джерелом дослідження багатьох науковців. Зацікавлення викликала саме психологія головного героя, його маніакальне бажання помсти. На одній із презентацій книги автор визначив жанр роману – антидетектив. Цей жанр не новий для сучасної української літератури: до нього належать, зокрема, і роман «Коханці Юстиції» Юрія Андруховича, і роман «Справа Сивого» братів Капранових.

Роман набув популярності серед читачів, тому й погляди різнобічні. Дехто вважає роман сюжетно напруженим та актуальним у нинішньому світі, натомість занадто скептично сприйняла його Віра Агеєва, назвавши головного героя сповідальником через те, що романові бракує цікавих фактів. Сам роман авторка статті назвала «мемуарами молодого сноба», герой якого ідентичний самому автору, а сюжет роману підтримує читача на аморфній інтризі. [Харамурза, 22.10.22], [Агеєва В. 22.10.22].

Під час дослідження роману ми виокремили дві сюжетні лінії:

- перша основна сюжетна лінія, це типова ситуація – смертельна ДТП: *«Того грудневого вечора на Ужгород мав упасти туман, і п'яний суддя за кермом BMW X5 на слизькій дорозі мав летіти вулицею Грушевського, втикаючи в екран свого телефона, і не помітити, не зреагувати, не загальмувати, а вдарити двома тоннами чорного металу 52 тендітні кілограми моєї дружини»* [с.7].

- друга – це життя Марка Задорожного вже після аварії дружини. Якщо до автокатастрофи головний герой жив побутовим життям, відвідував оперу, працював і не думав ні про що інше, то тепер у нього з'являється жага до помсти.

Як зазначалося раніше, автор виокремлює третьою сюжетною лінією оперу, проте вона в романі слугує виключно обрамленням і виступає в емоційно-напружених ситуаціях так званим інтермедіальним простором роману.

Проблематика роману включає в себе як політичні проблеми України, так і загальнолюдські проблеми: беззаконня, кохання і смерть, безкарність, роль життя людини у нинішньому світі.

Роман «МУР» закріпився в українській літературі як епатажний, веселий, провокаційний, розважально-комічний. Він викликав чимало відгуків читачів і поціновувачів творчості автора. Він слугував об'єктом дослідження та критики Л. Шутяк, Ж. Кузнецової, А. Дрозда, Г. Улюри. Стиль «МУР»-у подібний до «Карбиду», проте роман виокремлюється з-поза інших книг щасливим кінцем.

Аналізуючи роман, ми сконцентрували увагу на внутрішньому світі героя, його психології, думках та вчинках. Констатували діагноз головного героя – комплекс неповноцінності, який довели фактами на основі вчинків. Андрій Любка створив альтер-его – Романа так само, як Буковські – Генрі Чинаскі.

У сюжет закладено три основні підтеми, на яких базується роман:

- 1) спосіб життя молодого письменника;
- 2) стосунки із жінками;
- 3) творчість та псевдотворчість.

Проблематика твору:

- Сутність відносин у сучасному світі;
- Знецінення кохання;
- Політика та політики;
- Проблема алкоголізму;
- Гендерні стереотипи;
- Сучасна українська література;
- Втрата моральних цінностей.

Розділ 3 «Мова автора» був присвячений аналізу творчої манери, авторської мови, прийомам та засобам, які найчастіше використовує автор під час написання текстів. Відтак, аналізуючи обрані нами твори, можемо стверджувати, що мова автора є дійсно невичерпним джерелом для дослідження лінгвістів, науковців і дослідників.

Аналізуючи тексти творів Андрія Любки ми бачимо багато фразеологізмів, фемінізмів, екзотизмів, гунгаризмів, діалектизмів, жаргонізмів. Варто нагадати, що письменник живе біля декількох кордонів на Закарпатті, а ця місцевість здавна є мультикультурною і мовного бар'єру тут немає, бо всі володіють українською, угорською, румунською, чеською, словацькою. Діалекти бойківщини, гуцульщини стали повсякденним ужитком у побутовій мові людей. Автор яскраво показує традиції рідного краю, знайомить читача з особливостями культури, мовним ландшафтом.

У творах автора відстежуємо наступні одиниці мови:

- **Фразеологізми** («Злі язика мололи» [с.7], «Лихий її смикнув» [с.8], «Різати очі» [с.10]);
- **Фемінітиви** (*хвойдиня, соціологиня, водійка, господиня, фахівчиня, архітекторка, критикині*);
- **Молодіжний сленг** (*лайкнула, чат, офлайн, френди, смайли, велкам, шарши, філфак, налігатися, анонімно*);
- **Афористичні вислови**: «Убити – не зовсім очевидна місія для людини, яка має всі клепки в голові» [с.7], «Коли всі тікають із корабля, саме час туди повернутися, щоб завиграшки стати капітаном» [с.7], «Немає грішників більших за тих, що в церкві стоять у перших рядах» [с.59]);
- **Вставні конструкції** («Утім, цілком вірогідно, що не все так погано...» [с.6], «...знаю його, можна сказати, напам'ять, як пін-код своєї банківської карти...» [с.6], «Отож, я хотів кинути пити вчора...» [с.8]).

Колоритною мову роблять перейняті з інших мов слова, вислови. Відтак у мові творів Андрія Любки знаходимо екзотизми, діалектизми, місцеву говірку, яка обумовлена мультикультурністю Закарпаття, висвітлює традиції, побут і, звичайно, частково історію краю:

- **Гунгаризми-антропоніми:**

Шандор/Шоні, Ичі, Иштван, Ондраш Золтан, Бейло, Ференц, Лоці, Тіводор.

- **Гуцульська говірка**, слова якої походять переважно з Рахівщини («*Черневий, ги чорт і худий, ек смерічка. Не хлоп, а тичка*» [с.168], «*Там ся зазвідаєте*» [с.168], «*Йа кидь ся зазвідаву, то вин увидит звізди!*» [с.169], «*Людиски, тамка, хотів би'м глипнути воком на єдин набор косметіческий, моя любаска дужек такоє любить*» [с.169]);

- **Закарпатська лексика (страви, напої):** *папріка* (від угор. – paprika), *богач* (від угор. – bogács), *лангош* (від угорськ. – lángos), *печеня* (від угор.– lacipecsenye - м'ясна страва угорської кухні), *лечо* (від угор. – Lecsó), *сливовиця* (від угор. – szivlapalinka), *бринза* (з рум. – brânză);

- **Закарпатська лексика (опис стану людей, речей, елементів одягу):** *вгашений* (той, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння), *студені* (холодний), *зварганити* (приготувати), *фрас* (чорт), *гуцули* (ланка українців, що живу у горах), *гражда* (садиба), *файний* (гарний), *фатьов* (хлопець), *кресаня* (капельох гуцулів), *лазиво* (драбина).

Ми можемо констатувати багату мову автора, яка є колоритною та екзотичною. Андрій Любка яскраво вміщує у своїй мові таку лексику як: гуцульську, закарпатську, угорську. Автор виступає носієм західноукраїнського регіону, який відображає міжкультурний і багатонаціональний колорит Закарпаття. Мова автора є яскравим прикладом історії Закарпаття, його культури й усталених традицій, які панують тут і досі. Полотна автора є яскравим джерелом для дослідження лінгвістів, науковців і дослідників, творчості і мови митця.

Підбиваючи підсумки нашої дослідницької роботи, ми можемо констатувати той факт, що твори Андрія Любки є актуальними у нашому світі, адже всі проблеми, висвітлені навіть у комічній формі, віддзеркалюють дійсність та світ, у якому ми живемо, як правило, іронічно та сатирично. Прослідковуючи творчий розвиток письменника, ми спостерігаємо становлення індивідуального стилю автора: своєрідна мова творів, що було проілюстровано нами у роботі, привертає увагу читачів – вона є екзотичною для усіх, хто не проживає в Закарпатті. Твори автора за жанрами і тематикою – різні, це є свідченням того, що Любка не боїться освоювати нові жанри й пробувати себе в новому амплуа. Тексти Андрія Любки будуть близькими для закарпатців, автор не приховує того, що

любить Закарпаття, він описує його в деталях, в рецептах, в говірці і пишається краєм, де народився. Герої творів Любки знайомі сучасній молодій людині, адже живуть у наших реаліях, мають ті ж проблеми, що і кожен із сучасників. Його герой часто є альтер-его самого письменника.

Головною особливістю книг автора є легкість написання та подачі думок, іронічність, відсутність філософії та смислового навантаження. Саме така книга і стала бестселером для сучасного читача, який у нинішньому світі перебуває у цілодобових стресах та проблемах.

Андрій Любка у своїх текстах закликає залишатися людиною, вірити в майбутнє, жевріти мрією і бути справжнім, навіть якщо цілий світ вже став фальшивим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

1. Агеєва В. «Книга року ВВС: Мемуари молодого сноба» Дата публікації: 1.11.2018 – Режим електронного доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46029432>
2. Багацька Л. Андрій Любка: Я помру або молодим поетом, або старим президентом [Електронний ресурс] / Любов Багацька // Україна молода – Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/1289/164/45575/>
3. Босий П. Кілер. Збірка історій. Рецензія на збірку. Часопис «Критика», №11–12, 2012 – Режим електронного доступу: <https://krytyka.com/ua/reviews/kiler-zbirka-istoriy>
4. Вікіпедія: Вільна енциклопедія – Режим електронного доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Гавва О. «Кімната для печалі» Андрія Любки: Свято не наближається» - Режим електронного доступу: <https://www.leport.com.ua/kimnata-dlya-pechali-andriya-lyubky-svyato-ne-nablyzhayetsya/>
6. Гуцуляк М. Нарцистичний натуралістичний романтик-верліброст Любка [Електронний ресурс] / Микола Гуцуляк // sumno. com – Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/11/21/083757.html>.
7. Деяк І. Малий український роман Андрія Любки – порносьоб і трембіта [Електронний ресурс] / Ігор Деяк // Блог. – Режим доступу: <https://igordejak.eu.org/malyy-ukrains-kyy-roman-liubky-pornost-ob-i-trembita/>. Дата публікації: 17.10.2020.
8. Дрозд А. Сексуальна помста політикам. Премію Золотий хрін» отримав Андрій Любка – Режим електронного доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-55752345> Дата публікації: 22.01.21
9. Завадський Ю. Любка А. Вісім місяців шизофренії [Електронний ресурс] / Юрій Завадський – Режим доступу: <http://yuryzavadsky.com/9>.
10. Ільницький В. Андрій Любка: «Я змалечку хотів бути письменником, хоча тоді ще не знав, що з цього можна жити...». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/andrij-liubka-ya-zmalechku-hotiv-buty-pusmennykom-hocha-todi-sche.htm> Дата публікації: 13.02.2020.
11. Інформаційний канал «Суспільне новини»: Тунель до Словаччини та «приватний» кордон: найгучніші справи контрабанди на Закарпатті – Режим електронного доступу: <https://suspilne.media/148984-tunel-do-slovaccini-ta-privatnij-kordon-najgucnisi-spravi-kontrabandi-na-zakarpatti/> Дата публікації: 20.07.21

12. Інтернет газета «Збруч»: Любка Андрій отримає нагороду Міжнародного літературного фестивалю «Vilenica» в Словенії. Zdruc. 2017: URL: <https://zbruc.eu/node/70114> Дата публікації: 29.08.2017.
13. Кидалова В. О Концепція авантюрного роману в українському літературознавстві // Філологічні науки. Рідна мова та література / В. О. Кидалова. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/26_NII_2009/Philologia/51885.doc.htm
14. Кінах У. "Молодіжний жаргон у мові оповідань Андрія Любки (на матеріалі збірки «Кілер»)." *Студентський науковий вісник.—Випуск № 43.—2018.—179 с.* (2018): 10.
15. Коваль Н. Філогінія Андрія Любки, або Географія чи порнографія? / Ната Коваль. // Коло. – 2013. – №4. – С. 9–19.
16. Котик І. Ріки & кристали & гуманісти & метафізики & поп-культура & солодкоїжки / ЛітАкцент. 2013. URL: <http://litakcent.com/2013/04/26/26418/> Дата публікації: 26.04.2013.
17. Княжицький М. Любка: Якби «ці» люди читали – знищили б й літературу – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=FoNBWi2Kv0I&t=511s>
18. Кузнецова Ж. «Малий український роман – непристойно смішно» – Режим електронного доступу: <https://nasze-slowo.pl/malyj-ukrayinskyj-roman-nepzystojno-smishno/> Дата публікації: 01.11.20
19. Луцишина О. Український журнал / / Літературознавча енциклопедія «Закарпатський Овідій та його метаморфози» Харків, 2009, №3, С.63. – Режим доступу: http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_2009_03.pdf
20. Любка А.: Якби «ці» люди читали – знищили б й літературу – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=FoNBWi2Kv0I&t=511s>
21. Любка А. С. Кілер: збірка історій / А. С. Любка. – Львів: ЛА «Піраміда», 2012. С. 172.
22. Любка А. Спати з жінками [Текст] / А. Любка. – Чернівці: Книги-XXI : Meridian Czernowitz, 2014. – 168 с.
23. Любка А. С. Кімната для печалі : роман. Чернівці: Книги – XXI; Meredian Czernowitz, 2016. 192 с.;
24. Любка А. «Малий український роман». Чернівці: Книги — XXI; Meridian Czernowitz, 2020. 208 с
25. Любка А. «Карбід», роман. Чернівці: Книги — XXI; Meridian Czernowitz, 2015. 286 с.

26. Любка А. «Твій погляд, Чіо-Чіо-сан», роман. Чернівці: Книги — XXI; Meridian Czernowitz, 2018. 336 с.
27. Любка А.: «Головне, що я не народився Сашею Грей» – нестандартне інтерв'ю з Андрієм Любкою – Режим електронного доступу: <https://volyn.tabloyid.com/art/golovne-shcho-ya-ne-narodyvsya-sasheyu-grey-nestandardne-intervyu-z-andriyem-lyubkoyu>
28. Літераті Т. Андрій Любка: «Еротика як тема поезії мене не цікавить...» [Електронний ресурс] / Тетяна Літераті // Ужгород. – 2008. – Режим доступу: <https://zakarpattia.net.ua/News/21819-Andrii-Liubka-Erotyka-iaak-tema-poezii-mene-ne-tsikavyt>
29. Насмінчук Г. Роман А. Любки “Твій погляд, Чіо-Чіо-Сан”: кримінальний сюжет кризь оптику сценічного дійства. Слово і Час. — 2019. — № 6. — С. 56-62. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.
30. Самохін І. Вісім місяців шизофренії. Рецензія на збірку Часопис «Критика», 2008, XII, число 10–11 (132–133) – Режим електронного доступу: <https://krytyka.com/ua/reviews/visim-misyatsiv-shyzofreniyi>.
31. Скеля Евантуальна «Інтимна лірика Андрія Любки» – Режим доступу: <https://ff.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/Скеля-Евантуальна-1-робота.pdf>
32. Стець І. Ю. Жанрова дифузія в сучасній українській прозі (на прикладі роману-репортажу Андрія Любки “У пошуках варварів”) – Режим електронного доступу: <https://core.ac.uk/reader/326811170>
33. Телеканал «hromadtse tv»: Контрабанда, любов та авантюра в новому романі Андрія Любки «Карбід». Режим електронного доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Fi9xF3FpgxQ> Дата публікації: 04.11.2015
34. Ткаченко О. Андрій Любка: «Під час писання «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан» я ходив на прийом до психотерапевта», Дата публікації: 26.04.2019 – Режим електронного доступу: <https://nasze-slowo.pl/andrij-lyubka-pid-chas-pisannya-tvij-poglyad-chio-chio-san-ya-hodiv-na-prijom-do-psihoterapevta/>
35. Улюра Г. : «Дарма, що малий, за ним поженешся, а й поле спалить». Рецензія на роман «МУР» Андрія Любки – Режим електронного доступу: <https://kyivdaily.com.ua/roman/> Дата публікації: 20.10.20
36. Харамузра Д: «Твій погляд, Чіо-Чіо Сан»: напруга й актуальність. Дата публікації: 01.11.2018 – Режим електронного доступу: <http://litakcent.com/2018/11/01/tvij-poglyad-chio-chio-san-napruga-y-aktualnist/>

37. Чадюк М.: Андрій Любка про нову книжку: Додати в сірі карантинні будні барв і емоцій, Газета «День» – Режим електронного доступу: <https://uzhgorod.net.ua/news/151042> , Дата публікації: 17.08.20
38. Шокало М. Як талановито посміятися зі святого («Карбід» Андрій Любка), Рецензія на роман – Режим електронного доступу: <https://www.books-xxi.com.ua/reviews/yak-talanovito-posmiyatisya-zi-svyatogo-karbid-andrij-lyubka-marta-shokalo> Дата публікації: 23.08.2016
39. Шукайло В. Любовна лірика Андрія Любки. Науково-художній часопис «Боговиця» [Електронне видання], 2018, число 15 (90) – Режим електронного доступу: <https://ff.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/.pdf>
40. Шутяк Л. Одна любов і сто способів контрабанди (Андрій Любка "Карбід"). Книжки ХХІ століття.
41. Шутяк Л. П'ять жінок поета, гуцул й одна трембіта – Режим електронного доступу: <https://shpalta.media/2020/09/11/pyat-zhinok-poeta-guculi-i-odna-trembita/> Дата публікації: 11.09.20
42. Щириця П. Андрій Любка, письменник: Упізнаваність обтяжує. Не можеш піти в бар і напитися, як свиня. – Режим електронного доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2021/03/27/andriy-lubka-3/> Дата публікації: 27.03.21
43. Юзефович Г. Око за око під музику Пуччіні: рецензія на новий роман Андрія Любки. Читацький щоденник. URL: <http://chytatsky.blogspot.com/2018/10/> Дата публікації: 29.10.2018.